

L. V. S. RAMOVĒS DEŠIMTMETINIS SUVAŽIAVIMAS

KARYS

1962
BIRŽELIS - LIEPA
- JUNE

la

KARYS

1962
Nr. 6 (1383)

Redaktorius —

Zigmas Raulinaitis

Kalbinių dalį redaguoja —

Kazys Kepalas

Dail. literatūros dalį redaguoja —

Vincas Jonikas

Administratorius —

Leonas Bileris

Leidžia —

L.V.S. Ramovė New Yorko Skyrius

Atskirus skyrius redaguoja:

Balys Brazdžionis —

Lietuviai Kariai Laisvajam Pasaulyje

Justinas Liaukus — Karinės žinios

TURINYS

Ramovės ir Birutės D-jos suvažiavimo dalyviai	Viršelis
E. Čekienė — Birželio prasmė lietuviui	161
J. Gražulienė — Paskutinis pasimatymas	162
S. Dirmantas — Kalba iškilmingame posėdyje	166
A. Rėklaitis — Apykaitinis pranešimas	169
Sveikinimai	169
Rezoliucijos	175
K. Uoginius — Prisimink raudonąjį birželį	176
P. Genys — Tarnybos Lietuvos kariuomenėje pradžia	178
Al. A. — PIK. O. Urbonui 70 metų	179
Karinės žinios	181
V. Vaitiekūnas — Tarptautiniai horizontai	182
Z. R. — Suvažiavimo darbo posėdžiai	185

Bendradarbiai

K. Ališauskas, P. Alšėnas, J. Apyrūbis, B. Auginas, V. Augustinas, B. Balčiūnas, A. Bernotas, P. Bliumas, J. Budrys, P. Būtėnas, E. Čekienė, P. Dirkis, S. Dirmantas, K. Jankūnas, V. K. Jonynas, J. Juodis, J. Almis Jūragis, Dr. K. Jurgėla, J. Kiaunė, J. Mikštas, J. Mikuckis, Vl. Mingėla, A. Novickis, T. Papartis, V. Perminas, P. Plechavičius, A. Rėklaitis, M. Rėklaitis, V. Raulinaitis, J. Rūtenis, J. Skardis, A. Sodaitis, Dr. V. Sruogienė, J. Šarūnas, E. Šulaitis, V. Šventoraitis, O. Urbonas, J. Vėgėlis, B. Vrublevičius.

ATSTOVAI: Mike Maksvytis, Chicago, Ill.; Stasys Misiūnas, Omaha, Nebr.; Lioginas Leknickas, Cleveland, Ohio; Vi. Rušas, Toronto, Canada; V. šalkūnas, Australija; Morkus šimkus, Baltimore, Md.; K. Trečiokas, Newark, N.J.

PLATINTOJAI JUNGTYNĖSE AMERIKOS VALSTYBĖSE:

Boston, Mass. — "Baltic Florists"
Brockton, Mass. — A. Mantautas
Chicago, Ill. —
J. Karvelis, M. Maksvytis, "Marginiai", J. Memėnas, K. Rožanskas
Cleveland, Ohio — V. Ročiūnas
Detroit, Mich. —
"Neringa", V. Perminas
Grand Rapids, Mich. — J. Belinis
Los Angeles, Calif. — V. Prižgintas
Philadelphia, Pa. — A. Impulevičius
Newark, N. J. — Kazys Trečiokas
Rochester, N. Y. —
P. Saladžius, A. Sabalis
Waterbury, Conn. — V. Vaitkus

KANADOJE:

Hamilton, Ont. —
J. Pleinys, Z. Orvidas
Toronto, Ont. —
V. Aušrotas, August. Kuolas, V. Rušas, J. Smolskis
Montreal, Que. — "Parish Library"

ANGLIJOJE:

"Dainora" — 49 Thornton Avenue,
London W, 4

AUSTRALIJOJE:

N. Butkūnas — 9 Cowper Street,
St. Hilda, Vic.
A. Kubilius — 131 Crozier Avenue,
Edwardstown, So. Australia
P. Mažylis — 22 Aberdeen St., W.
Geelong, Vic.

VENEZUELOJE:

Kun. A. Perkumas, SDB, Seminario
Salesiano Altamira, Caracas

THE WARRIOR, magazine for the veterans, of Lithuanian descent and for Lithuanians in the wide world. Published monthly except July and August by "KARYS" — 916 Willoughby Avenue, Brooklyn 21, N. Y., U. S. A. Subscription \$6.00 per year. Single copy 60 cents.

SECOND CLASS POSTAGE PAID AT BROOKLYN, N. Y.

Išleistas Lietuvoje 1919—
Nepriklausomybės kovų—
metais

KARYS

Atgaivintas Jungtinėse
Amerikos Valstybėse 1950
metais

PASAULIO LIETUVIŲ KARIŲ - VETERANŲ MĖNESINIS ŽURNALAS

Nr. 6 (1383)

BIRŽELIS - LIEPA - JUNE

1962

BIRŽELIO PRASMĖ LIETUVIUI

Emilija Čekienė

*Ne kariuomenės dydis ir ne ginklų šaunu-
mas, bet kovojančiųjų dvasia iškovoja per-
gales.*
J.G. Fichte

Birželio mėnuo, kai žydėjo, žaliavo visa Lie-
tuva, jau niekuomet neišdils iš mūsų tautos is-
torijos, kurion jis pakartotinai įrašytas Lietu-
vos sūnų ir dukterų krauju.

Per eilę metų jautriai minėdavom vieną
birželio 14-tos dienos naktį, prieš 20-tį metų
su viršum, raudonojo pavergėjo pradėtas vyk-
dyti masines žmonių deportacijas. Kai per pora
dienų ir naktų buvo sukimšta į gyvulinius va-
gonus daugiau kaip 30,000 ramių, nekaltų Lie-
tuvos žmonių, į kurių pagalbos šauksmą, kū-
dikių klyksmą atsakydavo tik žiaurių sargybi-
nių šūvių salvės. Ruošdavom masinius minėji-
mus tremtyje, o vėliau čia pastoviai įsikūrę,
nes bendras skausmas, bendra nelaimė suartina
žmones, o juk daugelis iš mūsų dar ir šiandien
tebesinėšioja giliai širdyje paslėptą anų bai-
siųjų birželio įvykių žaizdą, netekęs mylimos
žmonos, vyro, vaikų, mylimosios ar sužadėtinio.

Jei tie įvykiai yra nepamirštami kiekvie-
nam lietuviui, nežiūrint, kuriam krašte jis be-
gyventų, tai itin skaudžius prisiminimus birže-
lio mėnuo paliko lietuviui kariui, kuriam liki-
mas lėmė būti gyvu liudininku tų tragiškų įvy-
kių ir pajusti išdidaus kario bejėgiškumą pa-
sipriešinti prieš nepalyginamai didesnę savo gim-
tojo krašto pavergėją, matyti žudomus, kanki-
namus savo senokus tėvus, vaikus ir bejėgias
moteris, negalint jų apginti, tačiau žinant, kad
jie visada į jį žiūrėjo su dideliu pasitikėjimu ir
viltimi.

Kalbant apie lietuvių laisvės kovas, nega-
lima pamiršti mūsų karių didelio įnašo aukom-
mis. Štai pats pirmasis ryšininkas iš užsienio su
žiniomis, 1940 m. gruodžio mėn. slapta atvy-
kęs, buvo Lietuvos kariuomenės kapitonas, grįž-
damas, tačiau, jis žuvo nuo išdaviko rankos. O

1945 m. kovo mėn. kito kapitono vadovaujama,
apie 800 vyrų partizanų grupė, susikovė su
stipriomis rusų jėgomis. Kautynėse dalyvavo
dvi enkavedistų divizijos, iš kurių kovos lauke
krito apie 800 karių, žuvusių partizanų skaičius
siekė apie 150 vyrų. ("Partizanai už geležinės
uždangos" 102 psl).

Arba, štai keletas kitų pavyzdžių: 1946 m.
pietų Lietuvos partizanų vadu buvo išrinktas
plk. Kazimieraitis... Pasižymėjo čia ir gen. Pe-
čiulionis... Rusų pabaisa buvo karininkas Vai-
telis su B. Jų daliniai dažnai įsibraudavo į
miestus, kaip Panevėžį ir Kauną... Žemaitijo-
je bent iš pradžių veikė bene geriausiai orga-
nizuoti partizanai, savo eilėse turėję daug Lie-
tuvos karininkų... Dar daug kitų pavyzdžių ga-
lime rasti partizanų užrašuose.

Aplamai, birželio 23 dieną pradėto sukili-
mo ir rezistencinių kovų pagrindą sudarė dau-
giausia mūsų karininkija, studentai, moksleiviai
ir kaimo jaunimas, jų eilėse matėsi ir pirmų-
jų mūsų tautos savanorių. Kitaip sakant, kovo-
jo visa jaunoji lietuvių tauta, išauklėta mūsų
kariuomenės, mokyklų ir organizacijų, supratu-
si bendrą pareigą ginti tėvų žemę nuo pavergė-
jo, priešintis prieš žmogaus teisių mindžiojimą,
prieš klastingą žudymą tautos, prieš apgaulę ir
melą, prieš bet kokią vergiją.

Laisvės kovotojų skaičius Lietuvoje jau sie-
kė apie 30,000. Deja, partizaninės kovos, išplėšę
iš tautos tūkstančius jaunų gyvybių, kovotojų
siektu idealo — nepriklausomybės, laisvės ir tie-
sos sau, visai tautai ir net žmonijai, neįgy-
vendino. Tačiau, dr. J. Girniaus žodžiais ta-
riant, nors partizaninis sąjūdis jau priklausio he-
roinei praeičiai, jo dvasia tebėra tautoje gyva,
ir kieta kova tebevyksta toliau, tik kitu pavi-
dalu — atkakliu branginimu viso, kas lietuviška.
Turime jautriai sekti šią tautos kovą: ji be žo-
džių rodo kelią ir išsiviams! (Tauta ir tautinė
ištikimybė, 209 psl).

PASKUTINIS PASIMATYMAS

Dieve mano, kokia liūdna žinia. Įbėgus per duris Alė padavė man laišką, kurį rado prie durų atviroj kašelėj, o pati iškėlus rankas šaukia, rėkia: "Prakeikti bolševikai, nuplėšė antpečius ir šiandien išvežė į Sibirą mano vyrą". Ji kukčiodama, nesuvaldomai verkia...

Bet, štai, mano laiškas nuo vyro iš Lukiškių kalėjimo jo paties ranka rašytas, kurį sauguju kaip šventą relikviją, užsilikusią iš mūsų dar netolimos praeities:

"Miela Jady,

Mano byla jau išspręsta, tai leista yra pasimatyti. Ateik greitai laiku pasimatyti ir atnešk man šiuos daiktus į Lukiškių kalėjimą: odinę kurtką su įsegamu pamušalu ir apikakle, kokią nors seną antklodę, mažą pagalvėlę su 2 užvalkaliukais, 2 marškinius su prisiūtomis apikaklėmis ir įsiūtomis sagomis, kariškas trumpas, (į batus) kelnes (toliau seka septyni žodžiai išbraukti, matomai neleidžiami)... arba mano šaliką ir mažą vaikų ir savo fotografiją. Be to, jeigu galėsi, tai nupirk ir man atnešk brezentinį kelionės krepšį, ar nedidelį čemodanuką, kepurę (geriausiai tokią vilnietišką) ir termosą (antraeilis dalykas), 1 kg. rūkytų lašinių ir 1 kg. sausos dešros. Atsiųstieji veltiniai man permaži; nešioju batus 42½ Nr. Daiktus pirk tik tuo atveju, jeigu tai nesudarytų šeimai sunkumo. Į pasimatymą atsivesk ir vaikučius. Siųsdamas jums širdingiausių linkėjimus laukiu pasimatymo. Jūsų Juozas. 1941.III.18. V.S.D. Kalėjimas. P.S. Esančius pas mane vasarinį ir žieminį paltą gražinsiu tau, nes kelionėje jie nebus man reikalingi."

Mudviejų ašaros aptemdė ir dangų ir žemę ir nematėm saulės. Verkdamos išėjom, supirkom laiške nurodytus daiktus ir pavakare aš su vaikais nuėjau prie Lukiškių kalėjimo.

Ilgai beldėmės, ilgai mus kamantinėjo iškratė, apčiupinėjo; po kelis lygiai kartus šitą laišką nešiojo iš vieno kambario į kitą, kol pagaliau leido įeiti į kamara, kurioje už dviejų vietinių iki lubų siekiančių pertvarų, maždaug kokių 4-rių metrų atstume du sargai atvedė mano vyrą a.a. Juozą.

Kai pamačiau, tai taip ir sukniubau iš skausmo ir ašarų. Tik išgirdus vyro žodžius: "Neverk, aš grįšiu" — kiek atsipeikėjau. O vaikai balsiai šaukė: "Tėtuk, mus žydai iš buto išmetė, bet dėdė Domininkas surado kitą ir mes dabar visi kartu gyvenam"! O kaip tik mus saugojo iš abiejų pusių žydas ir lietuvis, kuris balsu sušuko ant vaikų: "Apie politiką draudžiu kalbėti!" Aš paklausiau vyro, kodėl jis taip pa-

juodusiai atrodo. Jis parodė į greta stovintį ir saugojantį jį žiaurus ir rauplėto veido nuleista galva žydą ir pasakė, kad jis jį šiandien neskuto. Bet dabar mano atmintyje aiškėja, kad tai tur būt buvo juodosios mirties ženklas, kurio tuomet aš nesupratau.

Norėjau perduoti vyrui aukso kryželį, bet jis jo nepriėmė sakydamas, kad vis vien jį atims, kaip atėmė nuo jo vedybinį žiedą, laikrodį, parkerį ir kt. O kitus daiktus, maistą ir mažą mūsų šeimos fotografiją, atydziai peržiūrėję sargai jam perdavė.

Penkių minučių pasimatymas, rodos, vienu akimirksniu prabėgo. Išėjom nusiminę ir verkdami, bet vaikai man vis kartojo: "Mama, neverk, juk tėtukas pasakė... 'Aš grįšiu'..." Tiems jų nekaltiems žodžiams įamžinti skiriu eilėrašį "Grįši". Tebūnie jis lyg pasaka, lyg sapnas ir amžinas prisiminimas, nes nei Tėtuko, nei Gerojo Dėdės Domininko (plk. Dr. Kizlauskio Dom. gyvųjų tarpe jau nebėra).

GRĮŠI!

*Su pavasario žiedais
Aš atnešiu džiaugsmą tau:
Vyšnių sodo pumpurais
Ir jurginiais raudonais,
Kurie auga ties langais
Mūs bakūžės mylimos.*

*Taip šviesu, šviesu troboj,
Tiktai tavęs nematau.
Ar jauti ten tolimoj,
Šalyj širdžiai svetimoj,
Kad ilgiuos tavęs sieloj,
Tartum rytmečio aušros...*

*Mūs vėjelio dvelkimu
Išbučiuosiu aš tave;
Saulės spinduliu kaitriu
Pasiversiu aš jautriu
Glamonėsiu mūs pirmu
Ir viliosiu pas save.*

*Medžiai šnabžda: grįši tu
Grįši vėliai į namus;
Grįši vieškeliu plačiu,
Iškaišytu ilgėsiu,
Rožių žiedais paverstu,
Grįši, grįši pas savus...*

Jadvyga Gražulienė.

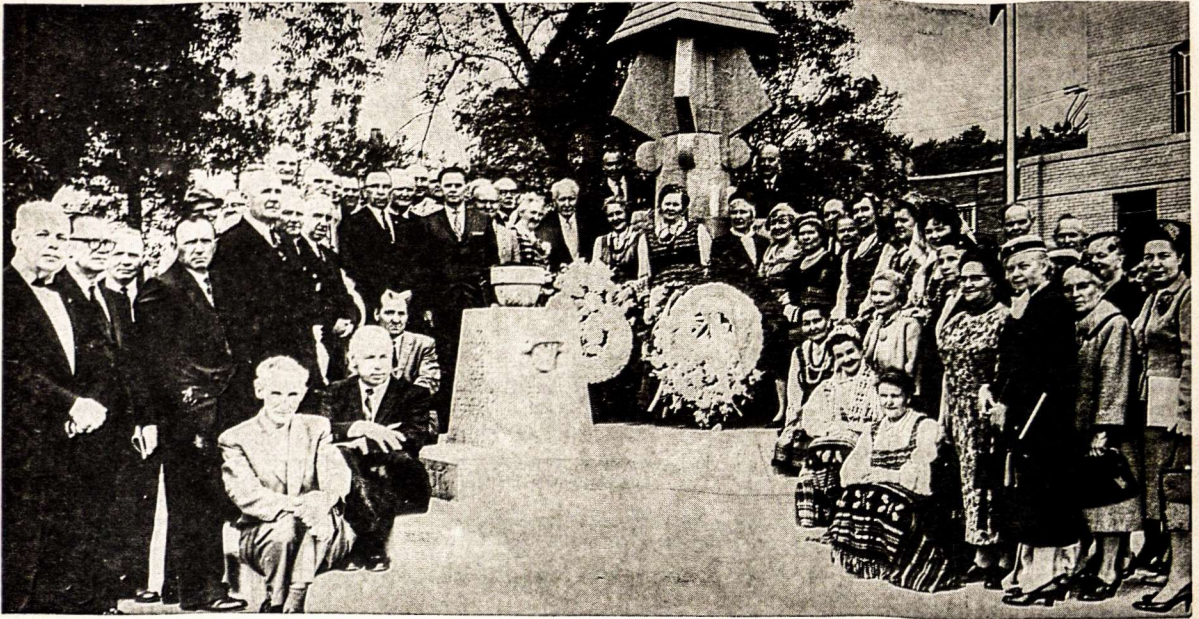
LIETUVIŲ VETERANŲ SĄJUNGOS "RAMOVĖ"
IR
LIETUVOS DIDŽIOSIOS KUNIGAİKŠTIENĖS
BIRUTĖS KARIŲ ŠEIMŲ, MOTERŲ DRAUGIJOS
S U V A Ž I A V I M O, įvykstančio
1962 Maironio metais gegužės 26 d.,
ŽUVUSIŲJŲ IR MIRUSIŲJŲ DĖL LIETUVOS
LAISVĖS PAGERBIMO TVARKA

Ramovės Sąjungos ir DLK Birutės D-jos suvažiavimas

- 1 Pagerbimas įvyksta prie paminklo Jaunimo Centro sodelyje 10 val. ryto. Pagerbimo ceremonijoms vadovauja ramovėnas P. Seštakauskas, Lietuvos Laisvės Kovų muzėjaus vadovas.
 - 2 Eisena iš Jaunimo namų prie paminklo. Eisenos tvarka: dvasiškija, Ramovės ir Birutininkų c. v-bos, skyrių delegatai su savo vėliavomis, kitų organizacijų atstovai su savo vėliavomis, vaikai ir kiti suvažiavimo dalyviai. Eiseną tvarko Chicagos ramovėnų skyriaus valdybos pirm., J. Gaižutis, Delegacijos, vėliavos ir vaikai turi būti prie Jaunimo namų nevēliau 9 val. 45 min.
 - 3 Eisenai atėjus prie paminklo susitvarkoma šitaip: vėliavos išsiriukuoja vakarinėje paminklo pusėje, vaikai pasilieka tako viduryje, delegacijos išsiriukuoja šiaurinėje, o publika - pietinėje tako pusėje.
 - 4 Vėliavų pakėlimas. Muzikai Br. Jonušui trimituojant, pakeliamos į stiebų viršūnes JAV ir Lietuvos tautinė vėliavos.
 - 5 Aukuro uždegimas. Aukurą uždega ramovėnas P. Plechavičius, asistuojamas birutininkų: M. Tumienės ir O. Gradinskienės.
 - 6 Malda už žuvusius - kun. tėvas B. Krištanavičius, S. J.
 - 7 Ramovėno K. Tallat-Kelpėos žodis.
 - 8 Žuvusiųjų ir mirusiųjų pagerbimas.
 - a) Signalas žuvusiems pagerbti - muz. Br. Jonušas
 - b) Vėliavos nuleidžiamos geduliui
 - c) Mirusiųjų ramovėnų ir birutininkų sąrašo skaitymas - birutininkė M. Babickienė
 - d) Birutininkės uždeda smilkalų ant aukuro
 - e) Lituanistinės mokyklos auklėtinės uždega lemputes ant skydų
 - f) Giedama Marija, Marija (Lituanistinės mokyklos auklėtinės, pritariant publikai)
 - g) Padedami prie paminklo vaikai: Ramovėnų vardu prof. S. Dirmantas, Birutininkų - L. Stasiūnienė.
 - 9 Vėliavų iš gedulo pakėlimas.
 - 10 JAV ir Lietuvos Himnai - Lituanistinės mokyklos auklėtinės, pritariant publikai.
- P. S. Po pagerbimo visi prašomi rinktis į Jaunimo namų salę iškilmingam posėdžiui.

Ramovėnai ir birutininkės padeda vaikus ant žuvusiųjų dėl Lietuvos Laisvės paminklo. ♡

Ramovėnai ir birutininkės — suvažiavimo dalyviai, prie paminklo

LIETUVIŲ VETERANŲ SĄJUNGOS "RAMOVĖ"
IR
LIETUVOS DIDŽIOSIOS KUNIGAİKŠTIENĖS
BIRUTĖS KARIŲ ŠEIMŲ MOTERŲ DRAUGIJOS
S U V A Ž I A V I M O, įvykstančio
1962 Maironio metais gegužės 26 d.,
IŠKILMINGOJO POSĖDŽIO TVARKA

- 1 Posėdis įvyksta Jaunimo namų didžioje salėje tuojuos po žuvusiųjų ir mirusiųjų pagerbimo prie paminklo.
- 2 Posėdį atidaro L. V. S. "Ramovės" centro valdybos pirm. Prof. St. Dirmantas, asistuojamas L. D. Kng. Birutės K. S. M. D-jos centrinio Chicagos skyriaus pirmininkės L. Stasiūnienės.
- 3 Tėvynės prisiminimo skaitymas - ramovėnas J. Galžutis, Chicagos ramovėnų skyriaus valdybos pirm.
- 4 Garbės prezidiumo kvietimas.
- 5 Invokacija: J. E. Vyskupas V. Brizgys ir kun. A. Trakis.
- 6 JAV ir Lietuvos Himnai, Gieda solistė I. Motiekaitienė, pianu palydint muz. M. Motiekaičiui.
- 7 L. V. S. "Ramovės" centro valdybos pirm. Prof. S. Dirmano žodis.
- 8 Sąjungos dešimtmečio knygos įteikimas garbės svečiams. Premijos įteikimas Z. Raulinaičiui, KARIO redaktoriui, už jo straipsnį "Aisčiai karinės istorijos šviesoje", tilpusį KARYJE 1961 m.
- 9 Lietuvos D. Kng. Birutės K. S. M. D-jos centrinio Chicagos skyriaus pirmininkės L. Stasiūnienės žodis.
- 10 L. V. S. "Ramovės" centro valdybos sekretoriaus A. Rėklaičio pranešimas apie Sąjungos dešimtmečio veiklą ir veiklos galres ateičiai.
- 11 J. E. Vyskupo V. Brizgio žodis.
- 12 Lietuvos Respublikos Gen. Konsulo Dr. P. Daužvardžio žodis
- 13 Sveikinimai. Posėdžio uždarymas

Iškilmingo posėdžio metu ramovėnus ir birutininkes sveikino J. E. vysk. V. Brizgys, palinkėdamas abiem organizacijom sėkmės lietuviškame darbe; gen. konsulas dr. P. Daužvardis, linkėdamas nepavargti dirbant dėl Lietuvos laisvės ir J.A.V. Lietuvių Bendruomenės p-kas J. Jasaitis — linkėdamas sėkmingo II dešimtmečio.

← Iškilmingo posėdžio programa

Iškilmingojo posėdžio prezidiumas. Iš k.: S. Statkevičienė, M. Tumienė, S. Oželienė, kun. A. Trakis, vyskupas Vinc. Brizgys, gen. konsulas dr. P. Daužvardis, L. Stasiūnienė, J A V L B pirm. J. Jasaitis, gen. P. Plechavičius, gen. K. Tallat-Kelpša.

Suvažiavimo dalyviai iškilmingojo posėdžio metu, giedant himnus. Iš d.: M. Tumienė, S. Statkevičienė, M. Žilienė, V. Černienė, V. Nagevičienė, S. Oželienė, p. Varnienė, prof. A. Varnas ir J. Šlepetyš.

GEN. STASIO DIRMANTO, L. V. S. RAMOVĖS PIRMININKO, KALBA IŠKILMINGAME SUVAŽIAVIMO POSĖDYJE

Ekscelencijos, mielas Vyskupe, ir Lietuvos Respublikos Generalini Konsule, mielos viešnios ir gerbiamieji svečiai ir Jūs, šios dienos solenizantai-brangūs broliai, ramovėnai ir, sakyčiau, dukros birutininkės.

Šiame gamtos gėrybėmis pertekusiame krašte yra begalė įvairiausių puikių reikalingų ir nereikalingų prabangos dalykų.

Bet dažnai pristinga reikalingiausių, Taipdaugelyje vietų jaučiamas nedateklus gyvybei reikalingo vandens. Didmiesčiuose stoka sveiko gryno oro.

O mums, dar neseniai atvykusiems ir be "pragyvenimo padarymo" dar pasiryžusiems šį tą nudirbti bendruomenei ir tautai — dažniausiai labai pritrūksta nepaskolinamo, nenuperkamo, nepagaminto, o taip reikalingo ir brangaus — laiko.

Patyrimas rodo, panašiuose suvažiavimuose, seimuose dėl įprastų ceremonijų, komplimentų, mandagumų ir "stiprinimosi" pačiam esminiam suvažiavimo reikalui — darbo posėdžiui — lieka tik laiko nuotrupos.

Dėl tos priežasties ir kad mūsų augštiesiems svečiams duotume laiko į mus prabilti, mus pamokinti — savo žodyje būsiu kiek galima trumpas.

Kaip L.V. Sąjungos Centro Valdybos pirmininkas privalau atlikti tris būtinus dalykus: *pasveikinti, padėkoti ir palinkėti*.

Primo. Visų pirm lenkiu galvą nuoširdžiai sveikindamas visus, be išimties, atvykusius, viešnius, svečius, birutininkes ir brolius ramovėnus: atstovus ir narius.

Esu tikras, visi vieni kitus pažįstame. Todėl leisite man nei vieno neminėti vardu ir titulu. Gal dalyvius malonės sužymėti rašą korespondencijas, protokolus ir kronikas...

Vienok man išpuola ir tenka išskirtinai pasveikinti *mielas Birutininkes*, kurios šiandien mini savo gerų širdžių ir rankų šiame krašte darbo dešimtmetį.

Čia pat Joms reiškiu ir gilią ramovėnų padėką už Jų ištikimą talkininkavimą ir rėmimą mūsų darbų.

Podraug linkiu Lietuvos Didžiosios Kunigaikštienės BIRUTĖS KARIŲ ŠEIMŲ MOTERŲ DRAUGIJAI sklandaus suvažiavimo ir sėkmingos, našios tolimesnės veiklos.

Secundo. Centro Valdybos vardu dėkoju mūsų draugams talkininkams, bendradarbiams ir mums prijauciantiems. Džiaugiuos — jų turime daug. Tas mus stiprina. Bet tas bičiulių gausumas vėl man neleidžia, dovanokite, visus čia paminėti.

Vienok privalau išvardinti nors kai kuriuos. Turime nemažą pritarimą mūsų *dvasiškijs* tarpe: štai Jo Eksc. mūsų Vyskupas jau kelintą kartą, įvairiomis progomis, mums atlaiko pamaldas, mus pamoko, ar šiaip savo atvykimu mus pagerbia.

Tėvai Jėzuitai, šių patalpų šeimininkai, visokiais būdais remia mus, priglaudžia pobūviams ir posėdžiams savoje pastogėje. Be jų buvusio viršininko, t. Krikštanavičiaus, nebūtumėm pastatę, kaip ir pirmą kartą kad atvykę matote, tokioje tinkamoje vietoje paminklo mūsų žuvusiems kovos lauke ir mums padovanotas filmas, kurį netrukus pamatysime.

Tėvai Marijonai tikrai draugiškai užleidžia mums savo DRAUGO skiltis.

Neužmiršta mus ir buvę Lietuvos kariuomenės kapelionai. Dažnai naudingą patarimą, kvalifikuotą pagelbą ir pritarimą gauname iš Lietuvos Resp. gen. konsulo dr. Petro Daužvardžio. O neretai ir iš ponios J. Daužvardienės. Ypač, kai pasijuntame nepakankamai stiprūs diplomatinė ofisų kalboje. Iš jau paminėto bendradarbiavimo su dukroms birutininkėmis manau mes, ramovėnai, turime pelno. Jos į karių tarpą, svetimoje žemėje, įneša jaukią šeimos atmosferą. Jos padeda mums palaikyti bendravimą su plačiąja visuomene. Užtarnauta padėka priklauso ir mus remiančios spaudos darbuotojams, patriotinei visuomenei, garsintuvų šeimininkams. Mūsų širdžiai yra labai artimi ir kariai, dažnai tie patys ramovėnai, susimetę lyg į mūsų sekciją, bet po išdidžia vėliava ir garbingu kūrėjų-savanorių vardu. Kiek įstengiam bendraujame, remiame mūsų jaunimą — studentiją, skautus, sportuojančius vienetus. Šiauliai ir mums nesvetimi: gražiai vieni kitiems patalkininkaujame. Ir spaudos organą turime bendrą. Pagaliau dėkingi esame visoms lietuviškoms organizacijoms, visai lietuvių bendruomenei. Nebūtų jos — neišsilaikytumėm be visuomenės ir mes.

Dabar, pažvelgus į Sąjungos vidų turiu viešai pareikšti daug kam padėką. Nors šiaip,

kas mane pažįsta prisimena, žino, kad daugiau buvau linkęs laikyti, kad kiekvieno pareiga yra atlikti kuogeriausiai kas jo apsiimta ar jam pavesta. Bet tai buvo anais gerais laikais, savo žemėje ir savo valstybėje. Pagaliau, kalbu, reiškiu ne tiek nuo savęs, kiek Centro Valdybos daugumo vardu.

Taigi, pirm viso, dėkojame ilgamečiui R.C. Valdybos pirmininkui gen. Povilui Plechavičiui, nuo pat Sąjungos įsisteigimo pradžios. Čia pat apgailestaujame jo pasitraukimą. Ypač aš, nes ant manęs puolė atsakomybė būti priešakyje sąjungos. Gen. Plechavičius buvo ramovėnų mėgiamas vadas. Neabejoju, jam vienu ar kitu būdu padėkos pats suvažiuotum.

Didi padėka priklauso ir Paminklo Statybos Komiteto vyrams, priešakyje su ramovėnų Gen. Mikū Rėklaičiu. Komitetas kontakte su Ramove atliko gerą darbą. Pirmininko nuopelnas yra visiems aiškus ir visų yra vertinamas. Be to gen. Rėklaitis iki šiai dienai teatlikinėjo svarbius uždavinius. Jo darbas bus patiektas suvažiuotumui.

Daug reikšmingo darbo atlieka savanoriškai mūsų KARIO redakcijos štabas. Jų pastangomis palaikomi neoficialūs ryšiai tarp ramovėnų. Jis patarnauja ir šauliams, saisto mus ir ne su kariais — bet mūsų karinės praeities mylėtojais. Tokių, reikia džiaugtis, atsiranda nemažai. Ypač tarp jaunimo. O tai sveikas reiškinys. KARYS atidengia mažai lig šiol žinomas mūsų tautos, ypač jos karybos, praeities paslaptis. Jam pavyko suburti kelius kvalifikuotus radarbius. KARYS turėtų būti prenumeruojamas kiekvienoje jaunimo patriotinėje organizacijoje, kiekvienoje lietuviškoje mokykloje, kiekvienoje vasaros stovykloje.

Turiu paminėti ir tylus, kuklius, ištvermingus karius, kurie plieno kardą laisvalaikiu pakeičia plieno plunksna ir dirba kariams ir visai tautai nemažos reikšmės kultūrinį rašto darbą. Vargas mums didelis, kad daug šimtmečių buvome neraštingi. Bent dabar padirbėkime.

Ramovėnas K. Ališauskas, Lietuvių Enciklopedijos karinio skyriaus, nuo pirmojo tomo, redaktorius labai sunkiomis aplinkybėmis nagrinėja, parašo, susirinkime paskaito mūsų Laisvės karų temomis ir stumia priekini tų karų istoriją. Be jo tas darbas dabartinėmis sąlygomis būtų neįmanomas. Švedijos archyvuose Ališauskui talkininkauja plk. O. Urbonas. Aišku, jam teko specializuotis mūsų karų su švedais srityje. Ten randa įdomios medžiagos. Jiedviem padeda topografas Krūvelis. Jis kruopščiai padaro kovų, okupacijų, karinių veiksmų schemas. Jos tiks ruošiamai istorijos knygai, originalai

puošia kovų muzėjaus patalpas. Jos galės būti išleistos ir spalvoto albumo pavidalu. Patį Laisvės kovų muzėjų beveik be talkininkų su didele meile ir patyrimu vysto muzėjininkas ramv. Šeštakauskas. Su juo kartu sielojamės ir visi ramovėnai, kad net mūsų profesionalų menininkų tarpe nėra, ne tik batalistų, bet ir tokios pakreipos meistrų, kaip kad buvo Mackevičius. Mūsų istorijos vadovėliai savo išore ir iliustracijų atžvilgiu, greta amerikinių, — atrodo nepateisinamai skurdžiai. Ar nėra kam tuo pasirūpinti? Tokiais murzinais vadovėliais tik atgrasome jaunimą. Kas svarbiau ar eilinis koks romanas ar pirmas šaltinis jaunimą su tėvų žeme supažindinti. Veikiam be jokio planingumo, kaip vaikai.

Vėl yra nemažas būrelis karių-ramovėnų, kurie jau apie 20 metų aktyviai gražiai dalyvauja bendruomenės, ar net ir politiniame sroviniame gyvenime. Tas yra geriau negu užsnūsti, pasenti be laiko, nieko neveikti. Čia man tolimesnė sritis: bet ant greitųjų prisimenu pavardes A. Novickio, J. Šlepečio, A. Siliūno ir kitų.

Kitų R. Centro organų ir ypač savo vardu turiu iškelti koki didelį svarbų, sunkiai įsivaizduojamą, darbą Sąjungai atliko CV-bos kuklus, daug metų sekretoriaus pareigas einęs ramovėnas Antanas Rėklaitis. Dažnai jis buvo daugelio reikalų sumanytojas ir savo priemonėmis juos įvykdydavo. Jis stūmė ir atlikinėjo CV-bos 90% darbo. Platus susirašinėjimas su skyriais ir išore, rašymas ir dauginimas, ilgiausi svarstymų protokolai, nario ženklelis — nuo sumanymo ir projektų parūpinimo, per užsakymą užsienyje ir išplatimą, — vien jo darbas. Vėl leidiniai ir jų platinimas, ekspedicija, Centro ir kai kurių archyvų tvarkymas. Pagaliau, jo daugelio metų darbo vaisius — tai netik Sąjungos dešimtmečio istorija bet ir rinkinys Sąjungos dokumentų, kurie sudaro mūsų veiklai rėmus, kurie buvo neretai išbarstyti ir pamiršti skyriuose o dabar po ranka galės turėti juos kiekvienas veiklus narys. Tos knygos pasirodymas pagyveno mūsų veiklą. Savo darbu jis puikiai atestavo mūsų gener. štabo mokyklą, kuri pradėjo veikti man apleidžiant Karo tarnybą 1935 metais.

Jei abu broliai Rėklaičiai nesutiks šiandien statyti save kandidatais į CVValdybą, — tai Sąjunga daug nustos.

Suvažiavimas turės rasti būdą jiems dviem atsidėkoti. Tokių atsidėjusių ir pareigingų, bei gabių darbininkų šiais laikais reta. O neužmirškime, kad tiems darbams, lieka tik laisvalaikis.

Apie pačią Sąjungą ir jos veiklą daug nekalbėsiu. Lietuvos Karių Ramovė yra mūsų vi-

suomenės organinė dalis. Viešai veikia jau 12 metų. Laikraščiai informuoja. Yra žinoma. Be to, šiame posėdyje bus specialus pranešimas.

Tvarkomės demokratiškai. Suvažiavimai, rinkimai, Europėjiškai, ne amerikoniškai. Toks būdas kariams neįprastas. Ir kartais nevisai patogus. Bet karys turi priprasti prie aplinkybių. Toks veikimo būdas galimas tol, kol mūsų krūtinėse žėri iš Lietuvos atsinešta idealizmo bei Tėvynės meilės liepsnelė. Ir kol horizonte neužgeso vedamoji vilties žvaigždė.

Kai toji liepsnelė ir viltis pradės nykti, tada pradės pleišėti ir mūsų pastatas. Būtų dar vieni griuvėsiai. Tikiuosi, to nebus, neįvyks.

Šis posėdis vyksta Ramovės trečiojo suvažiavimo proga. Po 6 metų pertraukos. Dalyvauja apskčiai atstovų. Žinoma, porai dienų iš Australijos ar Europos nevyksi. Jame lygiomis su atstovais teisėmis dalyvauja ir visų Centro organų nariai. Vienas iš konkrečių svarbių uždavinių šio mūsų Vyriausiojo organo — išrinkti naują C. Valdybą. Demokratinėje santvarkoje C. vald. nėra valdomasai organas bet yra vykdytoja, turi ne tiek valdyti, kiek dirbti. Nes suvažiavimai įvyksta retai. Visko nenumato. O gyvenimas eina greitu tempu. Referendumo kas kelius mėnesius nedarysi.

Iki šiol pavykdavo išsirinkti iš Čikagos neblogas C. V-bas. Tik šitoji yra rinkta, t.v., korespondenciniu būdu. Ar ji ką gero nuveikė — spręst suvažiavimas.

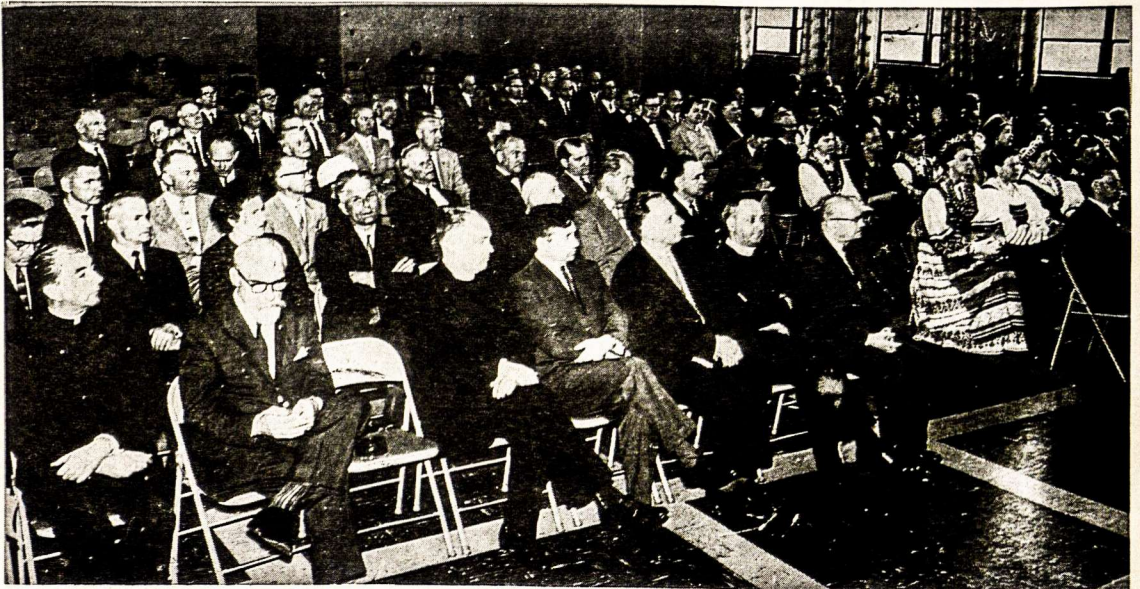
Turiu atvirai pasisakyti, kad pastebiu kiek reiškinių, kad Čikagos ramovėnai davinėdami Sąjungai visus Centro organus jau pavargo. Ateityje reikėtų duoti jiems pailsėti ar bent palengvinti šią garbingą našą. Ateityje tepasidarbuoja, tepasireiškia, naujumo įveda, ir kiti stiprūs, pajėgūs skyriai — Clevelando, N. Yorko, Filadelfijos.

Baigiant palinkėsiu suvažiavimo atstovams-dalyviams, darniai, našiai, apdairiai įvykdyti darbotvarkę. Apšvarstyti aktualius sąjungos reikalus, išmintingai nutarti kas ir kokiomis priemonėmis darytina artimoje ateityje ir vėliau savo išrinktuosius darbininkus remti darbais ir lėšomis.

O visai Karių Ramovei linkiu gero sėkmingo antrojo dešimtmečio.

**STOVĖKIME LIETUVIŲ TAUTOS,
VALSTYBĖS IR KARIUOMENĖS GARBĖS
SARGYBOJE IR KOVOKIME DĖL
LAISVĖS!**

Iškilmingojo posėdžio metu. Iš k.: Tėv. B. Markaitis, S.J., gen. P. Plechavičius, kun. Šantaras, J. Jasaitis, gen. K. Tallat-Kelpša, vyskupas V. Brizgys, gen. konsulas dr. P. Daužvardis ir kt.

APYSKAITINIS PRANEŠIMAS LIETUVIŲ VETERANŲ S-GOS RAMOVĖS SKYRIŲ ATSTOVŲ SUVAŽIAVIME 1962 m. gegužės 26 d.

(Pranešimą paruošė ir skaitė A. Rėklaitis, Sąjungos C.V. sekretorius)

Šis suvažiavimas pažymėtinas ir reikšmingas dviem istoriniais momentais, būtent:

- 1) Jis vyksta Lietuvos prikėlimo didžiojo dainiaus-poeto Maironio metais ir
- 2) Juo atžymime mūsų organizacijos dešimtmetį.

Todėl jis įgauna didesnės reikšmės ir prasmės. Maironiška dvasia, ryžtu, visu rimtumu ir giliu supratimu atsakomybės prieš savo pavergtą tautą, mes turime išspręsti visus suvažiavimui pastatytus klausimus. O, po jo, atnaujintu ryžtu ir pakilia nuotaika turime Sąjungos veiklą toliau vystyti.

Suvažiavimo vienas iš pagrindinių uždavinių yra, pasiremiant dešimtmečio patyrimais, padaryti išvadą, ir turint ją galvoje, nusmaigstyti gaires tolimesniam sąjungos veikimui.

Išvada dėl praeities veiklos bus galima padaryti peržvelgus ir įvertinus pačią veiklą.

Sąjungos veikla mums ramovėnams ir visuomenei, kuri mus stebėjo, yra gerai žinoma. Smulkus veiklos aprašymas yra Sąjungos dešimtmečio knygoje-metraštyje.

Iki šiol ramovėnų veikla koncentravosi šiose srityse:

1. Lietuvių tautos ir jos karinių tradicijų tęsimas ir ūgdymas.
2. Lietuvos Laisvės Kovų invalidų šalpa.
3. Lietuvybės išlaikymo rėmimas.
4. Lietuvos išlaisvinimo pastangų rėmimas.
5. Narių karinio bei kultūrinio lygio palaikymas ir kėlimas.

TRADICIJOS

Lietuvių tautos ir jos karinių tradicijų kėlimas reiškiasi atkurtos Lietuvos kariuomenės švenčių minėjimuose ir kituose parengimuose, kada prisimename ir pagerbiame Lietuvos karį ir jo auką tautos laisvei. Lapkričio 23-ji, atkurtos Lietuvos valstybės kariuomenės oficialus gimtadienis, yra mūsų tautos laimėjimų ir ryžto didžioji šventė. Nepriklausomybės laikais visa tauta tą įvykį minėjo labai iškilmingai. Sąjunga Ramovė mūsų kariuomenės minėjimą atgavino išėivijoje. Visuose kraštuose ir vieto-

vėse, kur yra Ramovės skyriai ir net ten kur jų nėra, toji šventė yra minima. Minėjimo metu prisimename mūsų kariuomenės, savanorių, partizanų ir šaulių kovas dėl Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės. Tą dieną prisimename ir pagerbiame žuvusius ir mirusius už Lietuvą ir jos idealą-laisvę. Kariuomenės minėjimas ir gerbimas žuvusiųjų nėra nusiminimo, liūdesio reiškimo proga. Tai lietuvių tautos ryžto, kovingumo ir dvasinės stiprybės vieša demonstracija. Reikia pastebėti, kad mūsų išėivijos visuomenė gausiai atsilanko į tuos minėjimus.

Kilni, tėvynės meilės, ryžto jausmus sukelianti tradicija yra viešas iškilmingas žuvusiųjų ir mirusiųjų pagerbimas tautos švenčių progomis. Kad tos tradicijos vykdymas būtų prasmingesnis ir išpūdingesnis Chicagoje yra pastatytas ŽUVUSIEMS DĖL LIETUVOS LAISVĖS PAMINKLAS. Paminklo atidarymas įvyko 1960 m. lapkričio 20 d., minint atkurtos Lietuvos kariuomenės 42 metų sukaktį. Tai tėvų jėzuitų, ramovėnų, birutininkių, kūrėjų-savanorių ir šaulių bendro darbo ir aukos vaisius, paremtas mūsų visuomenės aukomis. Ramovėnai buvo paminklo pioneriai. Be tėvų jėzuitų jo neturėtume. Jiems garbė ir mūsų nuoširdi padėka, kad jie paminklo idėją kėlė, ją rėmė ir davė vietą paminklui pastatyti. Paminklas yra lietuvių šventovė. Jis ta prasme priklauso visai lietuvių bendruomenei. Čia, prie to paminklo, panašiai, kaip būdavo nepriklausomybės laikais Kaune, prie Nežinomojo Kareivio Kapo ir paminklo, vykdomas tradicinis žuvusiųjų ir mirusiųjų dėl Lietuvos laisvės pagerbimas. Jaunimo Centro sodelis yra patogi ir visais atžvilgiais tinkama tam vieta. Jaunimo Centre koncentruojasi lietuvių kultūrinis ir visuomeninis gyvenimas. Čia savaitgaliais, šventadieniais ir kiekvienos dienos vakarais mūsų jaunimas lanko lituanistinės mokyklas, kursus, ruošia savo parengimus, sąskrydžius. Skaitlingos ir įvairios mūsų organizacijos čia turi savo susirinkimus, suvažiavimus, seimus ir įvairius minėjimus. Tokių susibūrimų progomis prie paminklo iškilmingai pagerbiami žuvusieji, mirusieji ir kentėjusieji dėl Lietuvos laisvės. Pagerbimo apeigos daro ir palieka gilų išpūdį dalinių širdyse. Mūsų jauni-

mui tai gyvas pavyzdys lietuviybėje stiprėti. Paminklui pastatyti išleista arti 9,000.00 (8,825.56) dolerių. Paminklo sodelyje ateityje turės išdygti kiti mūsų dvasių stiprinantieji paminklai: biustai tautos patriarchų, tautos žadintojų ir karžygių. Pageidautina, kad panašių paminklų, kaip Chicagoje, atsirastų ir kitose mūsų išeivijos didesnėse kolonijose. Malonu pastebėti, kad New Yorko ramovėnai kartu su LB ėmėsi iniciatyvos pastatyti paminklą prie naujos lietuvių bažnyčios Maspeth. Linkime jiems sėkmės šitame didžiame patriotiniame darbe. Kiti Sąjungos skyriai, neįstengdami pastatyti paminklą, yra įkūrę lietuvių parapijų bažnyčiose, žuvusiems dėl Lietuvos laisvės pagerbti paminklines lentas, pav. Clevelando ir Montrealio skyriai.

Karių kapų tvarkymas ir jų organizuotas lankymas vėlinių arba kapų puošimo dienomis yra taip pat mūsų tautos sena, kilni ir graži tradicija. Ją kai kurie skyriai atgaivino išeivijoje. Ramovėnai ir birutininkės karių kapus prižiūri - tvarko, o minėtą dieną organizuotai juos aplanko, papuošia vėliavėlėmis ir mirusiųjų atminimą pagerbia, uždedant ant kario kapo gyvų gėlių puokštę.

Lydint mirusįjį kari-ramovėną į kapus, jo karstas yra pridengtas mūsų trispalve. Mirusįjį palaidojus, ten pat kapinėse, ši tautinė vėliava perduodama mirusiojo artimiausiam šeimos nariui kaip simbolis tautinės-lietuviškos užuojautos. Tai gilų įspūdį darantis momentas. Tai neabejotinai lietuviybės stiprinimo kelias. Tokią tradiciją puoselėja Clevelando skyrius.

Stiprinti mūsų dvasių ir semtis jėgų iš mūsų praeities ramovėnų iniciatyva ir pastangomis yra įkurtas Lietuvos Laisvės Kovų muzėjus Jaunimo Centre prie Čiurlionio Galerijos. Muzėjaus atidarymas įvyko 1958 m. lapkričio 23 d., minint atkurtos Lietuvos kariuomenės 40 metų sukaktį. Jame sutelkta nemaža įdomių eksponatų, kurių vertė siekia apie \$5,000. Iki šiol muzėjaus reikalams išleista virš 900.00 (927.87) dolerių. Muzėjaus tvarkymas ir tobulinimas vyks visą išeivijos laiką.

Dauguma skyrių yra įvedę tradiciją pagerbti savo skyriaus narius, kurie sulaukė 60, 65, ir daugiau metų. Pagerbimas daromas kuklaus pobūvio forma, sveikinimais, sveikinimo adresų įteikimu ir pan. Tai graži, morališkai stiprinanti pagerbiamus vyresnius mūsų kolegas, tradicija.

Kad ramovėnų susirinkimai būtų labiau įprasminti, kad jie ryškiau atvaizduotų mūsų pagrindinį troškimą — "LAISVA LIETUVA", čia išeivijoje įvesta nauja tradicija, būtent: pradedant skyriaus narių susirinkimą, visiems da-

lyviams sustojus ir susikaupus, perskaitomas TĖVYNĖS PRISIMINIMAS. Tai kario-ramovėno malda-pažadadas nepamiršti savo tėvynės dabartinių kančių ir siekti jos išlaisvinimo.

LAISVĖS KOVŲ INVALIDŲ ŠALPA.

Be medžiaginių pastatytų ar statomų paminklų mūsų tautos aukoms prisiminti, mes dar turime gerą būrį gyvųjų tautos laisvės kovų paminklų-invalidų. Vieni jų yra atsidūrę, kaip mes, išeivijoje, kiti liko tėvynėje, o dar kiti okupanto ištremti į Sibirą. Jie visi patys sau užsidirbti, kad pragyventų, nepajėgia. Jiems nėra teikiama jokia parama ar globa iš valstybės ar organizacijų fondų. Ramovėnai pirmieji ištiesė jiems pagalbos ranką. Nuo pat pirmųjų Sąjungos įsisteigimo dienų ramovėnai pradėjo šelpti ir remti invalidus. Juos šelpia ir remia ir toliau. Atkurtos Lietuvos kariuomenės minėjimo proga visi Sąjungos skyriai renka aukas ir patys aukoja invalidams šelpti. Tai tradicinė invalidams aukų rinkimo diena. Iki šiol ramovėnų surinkta-suaukota invalidams ir šalpos reikalingiems kitiems mūsų kariams arti \$10.000.

LIETUVYBĖS IŠLAIKYMO RĖMIMAS.

Mes ypač kreipiame dėmesį į mūsų jaunimą. Jei mūsų jaunimas ilgainiui nutautės, ištirs svetimųjų jūroje, tai mūsų tautos ateitis bus liūdna. Iš tokios prielaidos išvada aiški: jei norime, kad tauta liktų gyva, mūsų visos jėgos, dėmesys ir darbai turi būti nukreipti į mūsų jaunimą.

Jaunimo nutautėjimo, atšalimo nuo lietuviškų reikalų problema yra mūsų visų reikalas šiuo tragišku mūsų likimo metu. Šia problema sielojasi LB ir visos išeivijoje patriotinės lietuvių organizacijos. Siūlymų-receptų kaip jaunimą išlaikyti lietuvišką yra apščiai skelbiama spaudoje. Yra ir konkrečių darbų šiame bare, pav. įvairios lituanistinės mokyklos. Bet permažai čia padaroma. Reikėtų platesnių, drąsesnių užsimojimų ir daugiau konkrečių darbų.

Norint, kad jaunimas pasiliktų lietuviškas, reikia veržtis į jo sielą ir širdį tada, kada jis, jau nuolio būvyje, yra šeimoje, mokykloje, skautuose bei kitose organizacijose. Šiame jo gyvenimo tarpsnyje jam turi būti įdiegta savo tėvynės meilė, pagarba tautos praeičiai. Jam turi būti įsamoninta mintis, kad pagrindinis siekimas ir idealas yra laisva Lietuva. Kitaip tariant, jis turi būti paruoštas to idealo siekti, jam aukotis. Mūsų jaunuolis, jaunuolė turi didžiuotis esą lietuviais, garbingos ir didingos Lietuvos sūnūs, dukros. Tauta, tokį jaunimą paruošusi, nežus.

Lietuva ir jos laisvė turi būti lietuvių formavimo pagrindė. Anglai sako, kur atsiranda vienas anglas, ten yra D. Britanija. Žydai dabar sako, kur atsiranda vienas žydas, ten jau yra visas Izraelis. O mes turime siekti, kad kiekviena šeima mūsų jaunimui taptų lietuvių pagrindu, taptų Lietuva.

Jaunatvė gąjį, veržli, entuziastinga, pilna naujų idėjų, pasiryžusi žengti pirmyn, veikti, kilti, kurti, pasiaukoti. Tas jaunimo ypatybes mokėjime nukreipti lietuvišku keliu. Lietuvių pasiliks lietuvių, turėdamas lietuvių kultūrinę bei visuomeninę aplinkumą. Lietuviški parengimai, koncertai, dainos, tautiniai šokiai, tautinių švenčių minėjimai, tautinės stovyklos ir pan. — tai puikios progos lietuvių ugdyti ir išlaikyti. Mes iki šiol rėmėme ir toliau remsime besimokantį, dainuojantį, šokantį, sportuojantį bei stovyklaujantį mūsų jaunimą savu dalyvavimu, pinigineis aukomis, dovanomis, mokslo priemonėmis bei globa.

Lietuvių naujų jėgų šaltinį — Vasario 16 gimnaziją, ramovėnai duosniai remia. 1955 m. Ramovės centro valdyba gimnazijai įteikė virš \$1,000 (1,101.10). Už šią auką viena gimnazijos klasė pavadinta Sąjungos Ramovės vardu. Apytikriais apskaičiavimais, iki šiol, ramovėnai Vasario 16 gimnazijai surinko ir įteikė virš \$2500. Ir toliau gimnazija remiama, siunčiant aukas iš skyrių išdų, arba per ramovėnų suorganizuotus ir vadovaujamus rėmėjų būrelius.

LIETUVOS LAISVINIMO PASTANGŲ RĖMIMAS.

Sąjunga Ramovė remia morališkai ir aukomis Lietuvos laisvinimo darbus ir pastangas mūsų veiksmų. Be to, kada Jungtinių Tautų plenumas, JAV ar kitų kraštų vyriausybės, bei institucijos padaro Lietuvą ginančių ar skriaudžiančių pareiškimų ar žygių, Ramovė nepasiliaka kurčia. Tokiais atvejais Sąjungos centro valdyba ir kartais skyriai, siunčia atitinkamoms vyriausybėms, institucijoms bei prezidentams padėkos laiškus už Lietuvos interesų gynimą ir protestus, jei mūsų tautos interesai pažeidžiami. Gauti iš adresatų atsakymai yra įdomūs, istorinės reikšmės dokumentai.

Ramovės centro valdyba ir skyriai bei paskirti ramovėnai aktingai talkininkavo Senatoriaus Kersteno Komisijai, kai ji 1953 m. vykdė tyrimą apie Pabaltijo valstybių okupavimą ir įjungimą į Sovietų Sąjungą. Ramovėnai komisijai pateikė daug svarbių dokumentų, parodymų ir sovietų armijos Lietuvos okupacijos schemą.

ŽALGIRIO MŪŠIO 550 METŲ SUKAKTIES MINĖJIMAS

Šio reikšmingo istorinio įvykio paminėjimas išeivijoje buvo suorganizuotas 1960 m. Sąjungos Ramovės iniciatyva, glaudžiai bendradarbiaujant su LB, kūrėjais-savanoriais, šauliais ir birutininkėmis. Visuose kraštuose ir valstybėse, kur yra ramovėnų, kūrėjų-savanorių bei šaulių skyriai šis minėjimas buvo atliktas platesniu ar siauresniu mastu. Chicagoje Žalgirio mūšio jubilėjus buvo gražiai ir išpūdingai paminėtas.

Be to, tai sukakčiai atžymėti ramovėnų pastangomis iš spaudos išėjo du leidiniai. Pirmąjį išleido KARYS. Tai O. Urbono lietuvių kalba knyga "Žalgirio mūšis". Antrąjį leidinį, parašytą dr. K. Jurgėlos, anglų kalba, "TANNENBERG 15 July 1410", išleido Ramovė. Tos knygos atspausa 3000 egz. Išlaidų turėta apie \$1,300. Pinigus sutelkė ramovėnai, aukodami, rinkdami aukas ir knygą platinami. Iki š. m. balandžio 1 d. tos knygos 2500 egz. dovanai išsiuntinėta bibliotekoms, knygynams, įvairioms karo mokykloms, karo akademijoms, karių klubams bei atskiriems žymiesiems asmenims čia šiaurėje ir kitose valstybėse. Iš knygos gavėjų gaunami šimtai padėkos laiškų. Tokiu plačiu mastu knygos paskleidimu atliktas svarbus ir naudingas Lietuvos vardo garsinimas ir to istorinio įvykio — Žalgirio mūšio — priminimas plačiam pasauliui. Tai konkretus ir svarbus darbas Lietuvos bylos grandinėje.

NARIŲ KARINIO BEI KULTŪRINIO LYGIO PALAIKYMAS BEI KĖLIMAS.

Tas darbas vykdomas skyriuose. Tuo tikslu organizuojamos paskaitos, kultūriniai rengimai bei iškilos. Ką kiekvienas skyrius šio srityje yra dešimtmečio būvyje atlikęs yra smulkiai sužymėta Sąjungos dešimtmečio knygoje. Bendrai imant, kiekviename skyriuje per metus buvo nuo 2-ųjų iki 4-ųjų paskaitų. Skaitlingesni skyriai jų turi ir daugiau. Paskaitų temos įvairios. Bet daugiausiai karinio pobūdžio.

Išvykos daromos vasaros metu, aplankant kokios nors istorinės reikšmės turinčias vietas. Išvykos metu kaikurie skyriai parūpina ir paskaitas, o kiti suruošia bendrus pietus su šokiais, dainomis. Tokiose išvykose dalyvauja birutininkės ir svečiai. Niagaros Pusiasalio ramovėnai kiekvienais metais atlieka kelius sportinio šaudymo pratimus ir turi šaudymo varžybas su Kanados lietuvių šauliais ir Medžio-tojų D-ja. Šaudymo pratimus ir jojimo sportą organizuoja ramovėnų Pietų Australijos skyrius.

Mūsų dvasios stiprintojas ir karinių žinių

teikėjas yra Pasaulio lietuvių veteranų mėnesinis žurnalas KARYS — Sąjungos Ramovės organas.

Apie šį žurnalą tenka pasakyti, kad jis yra ištikimas lietuvių kario palydovas, gimęs Nepriklausomybės kovų metu ir tada stiprinęs kovojantį karį morališkai. Klaukiais iševio kario keliais KARYS mus atlydėjo į šį kraštą. Čia jis įsikūrė 1950 metais.

KARYS yra ne tik mums kariams, bet ir kiekvienam lietuviui mielas, savas, įdomus ir brangus dėl to, kad jo puslapiuose mes randame, kas mus gaivina, stiprina, kas mus jungia ir skatina bendram darbui ir kovai dėl Lietuvos laisvės, gerovės ir garbės.

KARIO bendradarbiams paskatinti nuo 1960 m. sausio 1 d. įsteigtas Ramovės Premijų Fondas, kurio tikslas-teikti premijas už tilpusius KARY metų bėgyje geriausius straipsnius. Fondui pinigų sudeda skyriniai. Kiekvienais metais paskiriama mažiau 3-jų premijų. Premijos dydis \$25.00-100.00. Premijuotinus straipsnius išrenka ir premijas paskiria speciali ramovėnų komisija. Iki 1960 m. ramovėnai KARIUI paremti paaukojo \$3,119.84.

Baigiant šią trumpą ramovėnų veiklos apžvalgą, reikia pastebėti, kad daug Ramovės narių yra įsijungę ir į kitų lietuvių organizacijų veiklą. Ypač ramovėnai reiškiasi LB, skautuose, sporto, kultūros bei šalpos srityse. Kaikurie Ramovės skyriai įeina į LB kaip atskiros jos apylinkės (Clevelando, New Yorko sk.) O Philadelphijos ramovėnų skyrius yra BALFO skyriaus nariu mokančiu BALFO skyriui metinį nario mokesčių.

IŠVADA

Kaip reikėtų vertinti mūsų organizacijos dešimtmečio veiklą? Į tai galima atsakyti vienu sakiniu, būtent: mes manome, kad L.V.S. Ramovės dešimtmečio veikla buvo pozityvi, reali ir visais atvejais naudinga ir prasminga bendriems Lietuvos ir lietuvių interesams. Tačiau galutines išvadas tepadarą mūsų visuomenė.

ATEITIES VEIKLOS GAIRĖS (SIŪLYMAS)

Turint prieš akis daugiau kaip 10 metų savo organizacijos patyrimą, Sąjungos centro valdyba mano, kad Ramovė turėtų 4-5 metų būvyje siekti atlikti šiuos svarbesnius darbus:

1. Toliau tęsti ir puoselėti mūsų tautos ir lietuvių karines tradicijas, apie kurias kalbėta šio pranešimo pradžioje. Tik tas tradicijas reikia stengtis labiau įprasinti, pabrėžti jų reikš-

mę ir sudaryti sąlygas, kad mūsų jaunimas jose galėtų auklėtis.

2. Toliau remti Lietuvos Laisvės Kovų invalidus.

3. Išleisti Lietuvos karo istorijos populiarią veikalą, kurio paruošimo darbus speciali komisija yra gerokai pastūmėjusi pirmyn.

4. Surasti autorių, kuris parašytų anglų ar lietuvių kalba veikalą apie Salaspilio-Kirchholmo mūšį, kurio 360 metų sukaktis bus 1965 m. rugsėjo 27 d. Tam numatyti atitinkamą honorarą.

5. Paskirti atitinkamą premiją už literatūrinį veikalą (romaną, apysaką), iškeliantį Lietuvos kario (karių) heroiskumą ir pasiaukojimą tėvynei.

6. Paskirti \$1,500 premiją dailininkui už paveikslą iš Nepriklausomybės kovų, vaizduojantį Lietuvos kario (karių) didvyriškumą.

7. Sutelkti \$1,000 ir šiais Maironio metais įteikti per LB lituanistinėms mokykloms paremti.

8. Sąjungai Ramovei įstoti į LB milijoninį Fondą su nemažiau kaip \$1,000 įnašu.

9. Toliau remti ir globoti lietuvių jaunimą ir lituanistines mokyklas.

10. Sudaryti komisiją moderniosios karo technikos lietuviškam žodynui paruošti.

11. Sudaryti komisiją, kuri rūpintųsi aprašymu atkurto Lietuvos kariuomenės (įsikūrimas, organizacija, ginklai, mokymas ir pan.).

12. Imtis iniciatyvos atžymėti 1963 metais šimto metų sukaktį nuo sukilimo Lietuvoje prieš caro Rusiją 1863 m.

13. Organizuoti karinės literatūros biblioteką.

14. Surasti kelius ir būdus pritraukti į ramovėnų eiles lietuvius karius, kurie yra atlikę karo tarnybą šiame krašte ar kitose valstybėse.

15. Bandyti apjungti visas iševijoje lietuvių karinio pobūdžio organizacijas: Amerikos Lietuvių Legioną, ramovėnus, kūrėjus-savanorius, šaulius ir Lietuvos Laisvės Kovų invalidus.

Šie siūlymai pinigais reikštų \$12,000-15.000. Turint galvoje, kad Sąjungos dešimtmečio biudžetas (visų skyrių ir centro) siekė virš \$50,000 — šio siūlymo įvykdymas 4-5 metų bėgyje, atrodo, yra pilnai galimas.

BAIGIAMOS MINTYS

1. L.V.S. Ramovė yra skirtinga nuo kitų organizacijų tuo, kad mes jos nariai esame būvę kariai, išėję karinį paruošimą, ginklu rankeje daugelis kovoję dėl Lietuvos laisvės. Ir dabar, kad ir neuniformuoti, esame kariai. Gi su kario vardu tampriai rišasi drausmė, garbė,

S V E I K I N I M A I

RAMOVEI IR BIRUTĖS DRAUGIJAI

L.V.S. Ramovei ir L.D. Kng. Birutės K.Š. M. Draugijai labai dėkoju, taip pat mano žmonos vardu, už malonų pakvietimą dalyvauti jų skyrių atstovų suvažiavime.

Abiem organizacijom minint savo dešimtmetį, širdingai jas sveikinu ir linkiu joms tolesnio pasisekimo darbe Lietuvos gerovei.

Šio mūsų bendro darbo pobūdį ir visą mūsų politinę laikyseną nusprendžia tas faktas, kad Lietuva yra sovietų okupuota. Tai priminti pasauliui, protestuoti prieš Lietuvos pavergimą, reikalauti jos nepriklausomybės atstatymo yra mūsų, užsienio lietuvių, vyriausias uždavinys. Nėra tokių aplinkybių, kurios galėtų sumažinti tą sprendžiamą Lietuvos okupacijos reikšmę. Nėra tokių smetimų, bendrų ar asmeninių, kurie galėtų nutildyti mūsų balsą, keliamą už Lietuvos laisvę. Mūsų protestas prieš Lietuvos pavergimą, kad ir kaip ilgai jis turėtų būti reiškiamas, nėra bergždzias dalykas: smurto pasmerkimas yra taip pat ginklas smurtui pašalinti.

Šie dėsniai teikvepia mūsų bendrą darbą Lietuvos nepriklausomybei atstatyti.

L o z o r a i t i s
Lietuvos Diplomatinijos Šefas

Nuoširdžiai dėkoju Jums už malonų pakvietimą dalyvauti Lietuvių Veteranų Sąjungos "Ramovės" skyrių atstovų suvažiavime ir Są-

riteriškumas, pasiaukojimas. Tai būtinos kario savybės. Be jų karys yra be turinio. Kol ramovėnai nenustos gerų kario savybių, tol Ramovė bus pajėgi savo nužymėtus darbus įvykdyti naujų laikų dvasioje ir sąlygose.

2. Atomo ir erdvių užkariavimo amžiuje gyvendami, turime savo veiklą derinti prie šių dienų pažangos ir įvykių greito rutuliojimosi.

3. Naujos idėjos, nauji, tobulesni, laiko reikalavimams pritaikyti metodai, tolimų distancijų planavimas, ryžtingas pastatyto tikslo siekimas, yra laidas sėkmingai veiklai.

4. Veltui būtų mūsų pastangos, jei siektume lopinti, taisyti bei atgaivinti savo amžių atgyvenusias organizacijas su pasenusiais ir atsilikusiais nuo gyvenimo statutais ir veiklos metodais.

5. Visi lietuviai bei jų organizacijos, susibūrę po L.B. vėliava galės atlikti didelius Lietuvai ir lietuvybei darbus.

6. Savo veikla Sąjunga Ramovė nesirekla-

jungos dešimtmečio minėjime š.m. geg. 26 d. Chicagoje.

Taip pat dėkingas esu už kvietimą dalyvauti ta proga ruošiamame Bankete. Ponia O. Kajeckienė taip pat dėkinga už jai prisiūtą kvietimą.

Jinai ir aš labai apgailestaujame, kad tai dienai jau esame angažuoti ir negalėsime būti su Jumis ir Jūsų vadovaujamos Sąjungos nariais Chicagoje.

Tat bent šiuomi siunčiu mano nuoširdžiausius sveikinimus ir linkėjimus Sąjungos Centro Valdybai, Jums asmeniškai ir L.D.K. Birutės Dr.-jos Centrinio Chicagos skyriaus Valdybai bei visiems suvažiavimo dalyviams.

Džiaugdamasis L.V. Sąjungos "Ramovės" dešimtmečio sukaktimi, linkiu, kad Jūsų vadovaujama Sąjunga galėtų sėkmingai savo visus sumanymus bei užsimojimus realizuoti ir dirbti Lietuvos labui, kiek dabarties sąlygose įmanoma.

Gilia pagarba.

J. K a j e c k a s
Lietuvos Atstovas.

Esu gavęs malonų pakvietimą dalyvauti L. V.S. Ramovės ir L.D. Kng. Birutės K. Š. D-jos Skyrių Atstovų Suvažiavime, šių dviejų organizacijų Dešimtmečio atžymėjimui, kaip lygiai dalyvauti ir ta proga rengiamam Bankete, kas vis-

mavo. Už tai ji išigijo tylios organizacijos vardą, t.y. vardą organizacijos, kuri daugiau dirba, mažiau kalba. Jos atlikti darbai kalba patys už save.

7. Kas mus skatina šiose sunkiose sąlygose aukotis, pasišvęsti sunkiam visuomeniniam darbui, žinant, kad už tai nei garbės, nei medžiaginės naudos, nei privilegijų neturėsime?. O gi mūsų dvasinis nusiteikimas, pareigos jausmas savo pavergtai tėvynei. Graži, didinga tautos praeitis ir kūrybingo atkurtos savo valstybės klestėjimo prisiminimas mus įkvepia darbui ir aukai.

8. Visų užsimojimų, didesnių darbų iniciatyva išeidavo iš ramovėnų entuziastų, pasišventėlių. Jie didžiausią darbų našta nešė ant savo pečių. Tačiau reikia pabrėžti, kad kas yra iki šiol Sąjungos atlikta-nuveikta yra ne vieno ar kelių asmenų padaryta, bet mūsų visų ramovėnų darbo ir aukos rezultatas, paremtas mūsų visuomenės.

kas turi įvykti 26-27 d. gegužės mėnesyje Chicagoje, Jaunimo Centre.

Esu didžiai dėkingas už šį labai malonų pakvietimą. Labai būtų malonu tokia proga susieiti ir Jūsų iškilmėse dalyvauti, jeigu tik ne tas Atlantas — kad jį galai: nors savo laiku ir neblogas buvau plaukikas, bet dabar man seniui jis jau šiek-tiek perplatus perplaukti... Taigi tokiomis aplinkybėmis turiu pasitenkinti tik šiuo laiškeliu: Sveikinu nuoširdžiai Jūsų dviejų garbingų draugijų suvažiavimą, linkiu jam kuogeriausios pasekmės, — na, ir po to smagiai pasižokti ir pasilinksinti Bankete! Jei ne asmeniniai, tai mintimis aš būsiu su Jumis.

Su geriausiais linkėjimais visiems ir visoms,

Nuoširdžiai Jūsų,

B.K. Balutis

Lietuvos Įgal. Ministras

Labai gailiuos negalėdamas būti kartu su Jumis šia iškilia proga, kada minite darbo dešimtmetį.

Rodosi, tai ne tolima dar praeitis, kada pradėjote veikti, tačiau jau turite ne maža narių subūrę, ne kartą buvote susitikę ir ne maža žymių darbų atlikę. Svarbiausia išlaikėte senas tradicijas ir pakėlėt tautinę dvasią savųjų tarpe. Šiuo metu, kada gyvename išsisklaidę tai turi didžiulės reikšmės.

Linkiu suvažiavimui sėkmingai spręsti numatytus klausimus, o ypatingai sustiprinti dalyvių tikėjimą tautos laisve ir šviesia Lietuvos ateitimi. Tauta sulaužys vergijos pančius, jei visi jai vieningai padėsime ir petys į petį, kaip poetas Maironis skatino, ginsime jos bylą. Priešas atšiaurus, bet jo gretos krinka ir dienos suskaitytos. Tad ryžto ir ištvermės.

Jūsų

Dr. A. Trimakas

Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto
Pirmininkas

Nuoširdžiai dėkoju už kvietimą dalyvauti LVS Ramovės ir LDK Birutės Draugijos skyrių atstovų suvažiavime 1962 — Maironio metais —gegužės 26-27 dienomis Chicagoje Jaunimo Centre.

Ramovė ir Kunigaikštienės Birutės Draugija, eidamos mūsų išėivijos gyvenime tiesiu lietuvišku keliu, jame reiškiasi pozityvia iniciatyva bei kuriamuoju darbu, nusipelnydamos organizuotosios Lietuvių Bendruomenės gilios simpatijos ir didelio dėkingumo.

Štai kodėl Bendruomenei malonu sveikinti suvažiavimą, skiriamą Ramovės ir Draugijos veiklos dešimtmečiui atžymėti. Jūsų reikia vai-

singam Bendruomenės gyvenimui išėivijoje ir lietuvių tautos naujam prisikėlimui Lietuvoje. Tad eikite kaip ėję savu, kietai pramintu keliu, vykdydami kilniuosius idealus!

Jūsų

Stasys Barzdukas
J.A.V. Lietuvių Bendruomenės Tarybos
Prezidiumo Pirmininkas

BŪDINGESNĖS IŠTRAUKOS IŠ SVEIKINIMŲ

“Linkiu gaivinti svetur gyvenančios lietuvių tautos dalies kovingumą ir sėkmingai puoselėti garbingas Lietuvos karių tradicijas.”

V. Sidzikauskas,
L.L.K. P-kas

“L.V.S. Ramovės ir L.D. Kunig. Birutės organizacijos per savo veiklos dešimtmetį davė daug šviesos, stiprybės ir paramos savo nariams ir lietuviškajai visuomenei.”

J. Jasiukaitis
ALIAS C.V-bos vardu

“Per ilgus metus Jus ir Lietuvių Skautų Broliją jungė bandra idėja, nuoširdus bendradarbiavimas ir broliška tarpusavio meilė. Mums garbė turėti ne vieną iš Jūsų mūsų Brolijos vadovų tarpe. Jūsų gyvenimas, darbai ir troškimai yra pavyzdys kiekvienam lietuviui skautui ir mūsų pasiryžimas yra, atėjus laikui užpildyti Jūsų eiles”.

Sktn. B. Juodelis,
Lietuvių Skautų Brolijos
Vyr. Sktn. Pav.

“Mes džiaugiamė Jūsų veikla tremtyje ir didžiuojamės Jūsų žygiais ir aukomis dėl Lietuvių Tautos laisvės ir nepriklausomybės!”

Dr. J. Dauparas,
Lietuvių Tautinės Sąjungos
Chicagos Skyrius.

“Esame Jums giliai dėkingi už iškovotą Nepriklausomybę mūsų Tėvynei ir privilegijas mums gimti laisvame krašte, laisvais piliečiais”.

G. Narienė,
SAMB! Šviesos ir Santaros Filisterių Kolegijos
Chicagos Sk. V-ba

“Jūsų gražios sukakties proga galite didžiuotis savo darbais, o mes — džiaugtis, kad yra kas dirba vardan tos Lietuvos.”

A.J. Kaulėnas,
Laisvosios Lietuvos Redaktorius.

RAMOVĖS SUVAŽIAVIMO REZOLIUCIJOS

Lietuvių Veteranų Sąjungos "RAMOVĖ" skyrių atstovų suvažiavime, įvykusiame 1962 m. gegužės mėn. 26-27 dd. Jaunimo Centre, 6620 Claremont Ave, Chicago 36, Ill., rezoliucijų komisijos, susidedančios iš Kazio Ališausko, Prano Saladžiaus ir Stasio Griežės-Jurgelevičiaus, pasiūlytų priimti ir viešai spaudoje paskelbti rezoliucijų projektai:

Karys — tautos saugas, valstybės nepriklausomybės ir jos integralumo sargybinis ir gynėjas.

Karys, netekęs tėvynės, kuri prieš okupuota, ir atsidūręs svetimose šalyje — nepraranda kario idealų:

1. sielotis dėl tėvynės nepriklausomybės atgaivinimo;

2. būti tremtinių ir karo atblokštųjų tautiečių tarpe solidarumo, ryžto ir tėvynės meilės pavyzdžiu;

3. savo veiksmuose daboti ne asmeniškų ar grupinių interesų, bet visos tautos siekiamo išsilavinimo ir tik jos gerovės principais vadovautis.

Lietuvos laisvinimo bylai vesti ir jai ginti, turi būti sutelkti visi tam darbui pajėgūs asmenys, turį visos lietuviškos visuomenės įgaliojimą, visų lietuviškų organizacijų pavedimą ir pritarimą.

Amerikos Krašto Lietuvių Bendruomenės valdyba ir Amerikos Lietuvių Tarybos prezidiumas turi suvokti Lietuvos nepriklausomybės bylos svarbą ir veikti vieningai.

Kaip viena tėvynė Lietuva mums yra, taip vienas ir jos simbolis — rezistencinis veiksnys turėtų būti, kuris apjungtų visus lietuvius išcivius visame laisvame pasaulyje.

Amerikos Krašto Lietuvių Bendruomenė tai lyg laisvoji Lietuva JAV laisvės prieglobstyje.

Suvažiavimas siūlo LB ir jos organų veiklą visapusiškai remti, ją respektuoti ir jos autoritetą stiprinti.

Tęsti ir puoselėti mūsų tautines, kultūrinės ir karines tradicijas; jas labiau išryškinti, paabrėžti ir stengtis sudaryti sąlygas, kad mūsų

jaunimas aktingai galėtų veikti ir auklėtis.

Tad visi suglaustom gretom į vieningą darbą!

* * *

Lietuvių Veteranų Sąjungos "RAMOVĖ" skyrių atstovų suvažiavimas, atsižvelgdamas į Pavergtos Tautos sunkią padėtį ir bendrą tarpautinės politikos įvykių raidą, paveda Centro Valdybai atkreipti mūsų vadovaujančių politinių veiksmų dėmesį, kad kova prieš Tautos pavergėją ir naikintoją būtų aktyvinama ir derinama visų mūsų organizacijų ir ypatingai suaktyvinta propaganda ir informacija svetimiešiams ir bendra kova prieš bolševizmą.

(Šią rezoliuciją Suvažiavimo prezidiumas paveda būsimai Centro Valdybai suderinti.)

REZOLIUCIJA "KARIO" REIKALU

Liet. Veteranų Sąjungos "RAMOVĖ" skyrių atstovų suvažiavimas įvykęs 1962 m. gegužės mėn. 26-27 dienomis, Čikagoje, rado kad: "KARYS" yra mūsų karinių tradicijų palaikytojas ir karinio mokslo pažinimo šaltinis. Turint omenyje, kad Lietuvos Nepriklausomybei atkovoti reikės visų tautos jėgų ir ypač jos karinių, todėl suvažiavimas nutarė:

- "KARIO" leidimą energingai palaikyti. Jisai turi tobulėti turiniu ir augti prenumeratorių skaičiumi — ypatingai svarbu "KARIO" platinimas.
- Įpareigoti skyrius, kad platintų "KARI"
 - savo narių tarpe (visi turi prenumeruoti),
 - jaunimo tarpe tarnaujančio JAV kariuomenės eilėse,
 - jaunimo organizacijose ir mokyklose,
 - lietuviškos visuomenės tarpe.
- "KARIO" leidimui telkti lėšas:
 - renkant prenumeratą,
 - ruošiant parengimus,
 - vykdant "KARIO" garsinimus laikraščiuose, radio valandėlėse ir visais kitais būdais.

"Ir ateis momentas, kuomet mes visi vėl žyguosime mūsų gimtojo krašto laukais po trišpalve vėliava..."

K. B a l t o k a s
Melbourn, Australijoje,
Ramovės sk. p-kas.

"Mes, Lietuvos Laisvės Kovų invalidai, esame nepaprastai dėkingi sesėms birutietėms ir broliams ramovėnams už mūsų nuolatinę globą.

Jei ne Jūs, mieliosios birutietės ir mielieji ginklo draugai, ramovėnai, daugelio vargan patekusių invalidų gyvenimo našta būtų sunkiai bėpakiama. Tik Jūsų ir patriotinės lietuvių visuomenės aukos palengvino daugelio Lietuvos Laisvės Kovų invalidų skurdą okupuotoje Lietuvoje, palengvino ligonių ir negalinčių dirbti invalidų sunkią dalį čia tremtyje."

B. T v a r k ū n a s,
L.L.K. Invalidų Draugijos P-kas.

PRISIMINK RAUDONĄJĄ BIRŽELĮ!

KALPAS UOGINIUS

...*“Ant tavo žygių kris prakeikimas-
Mus nepavergsi, šlykštus burlioke,
Atėmei laisvę, bet jos troškimo
Atimt lietuviui tu dar nemoki”...*

J. AISTIS

“...Pirmininkaujant respublikos prezidentui, vyriausybė savo posėdyje, birželio 15 d. rytą, nutarė nusilenkti Sovietų Sąjungos vyriausybės reikalavimams, kurie šianakt buvo pateikti ultimatyvinėje formoje. Atsakymas turėjo būti duotas šiandieną apie 10 val. Nusileisdama ultimatumui vyriausybė sutiko, kad raudonoji kariuomenė jau šiandieną įžygiuotų Lietuvon, užimtų visus didesnius miestus ir kitas strateginiai svarbias vietas, tokiomis pajėgomis, kad esančių krašte karinių bazių saugumas būtų visiškai garantuotas”...

Taip klaukiai skambėjo 1940 metų birželio mėnesio 15-os dienos Kauno radio stoties dažnai kartojami pranešimai.

Pats mačiau tą dieną apie 5-6 val. p.p., apdulkėjusią bolševikų tankų kilometrinę vilkstienę, baimingai (nes uždarytomis angomis) ir triukšmingai slinkusią mūsų buv. laik. sostinės Ukmergės plentą į Laisvės Alėją. Ties Utenos gatve ir kitur, lyg stabo ištikti, išblyškusiais veidais ir tylūs stoviniavo Žaliakalnio gyventojai. Nevienam iš nuostabos ir tylaus blogio nuojautos skausmo buvo nusvirusi galva ir skruostais riedėjo karčios juodo liūdesio ašaros. Buvo girdimi skausmingi atodūsiai ir dejonės: “Nebėra mūsų Lietuvos, burliokas vėl ją užgrobė.”

Tam tikros srovės spauda bei paskiri asmenys netiesą skelbia, kad Lietuva bolševikui atiduota be šūvio. Jei vyriausybė tuo reikalu nebuvo apsisprendusi ir dėl laiko stokos gynimosi neorganizavo, tai kai kurie pasienio policijos pareigūnai, bei paskiri kariuomenės daliniai spontaniškai gynė savo žemę ir keliose vietose raudonieji išiveržėliai buvo sutikti ginklo ugnimi. Abiejose pusėse buvo aukų: sužeistų ir kritusių. Devintas pulkas buvo pasiruošęs kovos tvarkoje išžygiuoti prieš išibrovėlį, bolševiką.

Besiveržiančių Lietuvon bolševikų ginkluotų jėgų vyr. vado mūsų kariuomenės vadui, išdavikui generolui Vitkauskui, buvo pagrasyta atsakyti savo galva už bet kokius “išsišokimus”

prieš raudonąją armiją. Vitkauskas griežtai įsakė kariuomenei ir policijai bei šauliams priešą pasitikti kaip geriausiąjį draugą “įspūdingai”, “entuziastingai”, džiugiai, kaip iš nelaisvės išvaduojoja, visur reikšti jam mandagumą, palankumą ir pagarbą. Tačiau nelengva buvo jam suvaldyti pasipiktinėjusius smurtu patriotus lietuvius karius, policininkus ir šaulius. Paskui, dėl incidentų pareiškė apgailėstą ir atsiprašė.

Kai sekančią darbo dieną (pirmadienį) susirinkom įstaigosna, visi buvome kaip nesavi, išsigandę, susirūpinę, dalijomės klaukais išpūdziais ir viens kitą klausinėjome kas ateity bus, kaip bolševikai Lietuvoje elgsis? Nejaugi jie nesikiš vidaus santvarkon, kaip mūsiškiai kad skelbė. Nuomonių buvo visokių. Daugelis manė, jog bolševikai dabar jau ne tie, 1917 metų, kurie beatodairios tik šaudė. Buvo pasikliaunama Stalino konstitucija, kuria nevienas gerėjosi kaip demokratiška, kultūringa ir humaniška. Bet... netrukus, mūsų pačių kai kuriems tarnautojams prisisiuvus raudonas žvaigždes ant rankovių (politvadovai) ir prasidėjus mitingam įstaigose ir už jų ribų, viskas paaikšėjo ir visi nutilome. Beje paminėtina tik, kaip begėdiškai tada melavo naujosios vyriausybės oficiozo redaktoriai. Jie skelbė, kad Lietuvon įžygiavusią bolševikų kariuomenę gyventojai džiaugsmingai su gėlėmis pasitiko, būk tai lietuvaitės nerdamos gyvų gėlių vainikus ant bolševikų karių kaklų, jiems savo linksmiausias dainas dainavusios, o pravažiuojančius tankus ir sunkvežimius apiberdavo gėlėmis. Tai grubus melas! Jei vienur kitur buvo numesta bolševikų kariam gėlių arba sveikinta juos, tai iš tarenos: “Uhra, da zdhravstvujet khrasnaja ahrmija” aišku buvo kokios tai “lietuvaitės” juos sveikino. Tai Paleckio, L. Giron, Šimkaus, Cvirkos ir kitų iš anksto tam “žygiui” paruošti, veikė aktyvistų kadrai, brigados, kurių tarpe, aišku, buvo iš kalėjimo ištrūkę kriminalistai ir pačių organizatorių spalvos, Lietuvos valstybės priešai. Padorūs lietuviai tebeatminė kaip 1919 metais frontuose mušėme, kaip alkānus vilkus besiveržiančius Lietuvon

bolševikus, skurdeivas. Dabar, taip staiga, žiaurių įvykių sukresti ir negalėdami ginkluotai pasipriešinti, lietuviai tik liūdėjo gilaus skausmo sukaustyti.

Skaudu ir nemalonu prisiminti mūsų politinius fanatikus, kurie ne tik "Lietuvos Žinių" bet ir "XX Amžiaus" skiltyse džiūgavo atėjusiam, pagaliau, tautininkiškos "diktatūros" galui. Asmens, spaudos, susirinkimų, žodžio ir kitų laisvių, prašvitusi, pagaliau, diena...

Deja, neilgai "tešvitejo" ir greitai nutrūko bolševikų "atneštom laisvėm" himnai. Kokios tos "laisvės" buvo ir koki paskui sekė įvykiai visi žinom. Bedžiūgavusieji skaudžiai nusivylė. Tautininkiškos "diktatūros" metu kiekvienam užteko laisvės. Nei susirinkimai, nei spauda, nei žodis nebuvo uždrausta nei persekiota. Net tokiai poeto J. Aisčio baladei "Numirė Karaliaus Šuo" nebuvo kliūdyta viešumą išvysti, viešai deklamuoti. O juk tai aiškiai prieš buv. santvarką, tendencingas, sarkazmu persunktas kūrinėlis.

Yra žinoma 1960 m. Chruščiovo kalba Chaillot rūmuose, kai jis pasaulio žurnalistų miniai gyrė ir augštino savo šalies santvarką. Jis ten tada sakė, kad tik Tarybų šalyje seneliai turi laimingą senatvę, o jaunimas sočių ir laimingą jaunatvę. Kitur, esą, badas, uzurpacija ir išnaudojimas. Žurnalistų paklaustas kodėl Tarybų šalyje taip daug šimtų tūkstančių žmonių vergų sąlygomis verčiami sunkiai dirbti užpoliarės srities priverčiamųjų darbų stovyklose, kodėl jis laiko žiaurioje priespaudoje apgaule ir smurtu pavergęs Pabaltijo valstybes, jei Sovietų Sąjungoje tokia plati demokratija ir toks visiems laisvas bei sotus gyvenimas? Tada Chruščiovas rūkščiai šyptelėjęs, bjauriausiai žodžiais iškoliojo žurnalistus išvadindamas juos kapitalistų padlaižiais, provokatoriais ir liaudies priešais. Ar tai ne gryniausias, tikrąja to žodžio

prasmė, "humaniškiausiojo" ir "demokratiškiausiojo" tarybinio režimo reprezentantas? O nuo jo malonės, juk priklauso šiandieną ir mūsų žmonės, likę ir dar išlikę "anapus". Niekas taip žiauriai nenaikina žmonijos kaip bolševikų okupacija.

Minėdami birželio mėnesio bolševikų Lietuvos okupacijos, masinių trėmimų, žiauriausių žudymų, kankinimų, išgalėjusios įvairiops neteisybės, bei smurto 22-jų metų sukaktį, neužmirškime, kad mūsų TĖVYNĖ vis dar tebėra burliokų išnaudojama ir skriaudžiama, o mūsų tautiečiai dvasiniai ir fiziniai sąmoningai naikinti. Trokšdami savajai tautai ir savajam kraštui laisvės būkime vieningi, ryžtingai, planingai junkimės sunkion kovon dėl mūsų tautos ir krašto iš bolševikų jungo išvadavimo.

Pradėjau ir baigiu poeto Aisčio žodžiais:

*... "Lietuvi, argi tau krutinėj
Neatbunda laisvė ištrokšta?
Ar pakęsi, kad Tavo tėvynė
Taip kančiose liktų apleista?"*

Krūvinojo birželio pasiuntiniai: J. Paleckis 1939 m. pabaigoje atvyksta į Ukmergę mitinguoti.

V. Augustino nuotr.

MANO TARNYBOS PRADŽIA LIETUVOS KARIUOMENĖJE

Atsiminimų žiupsnelis

Petras Genys

Kartu su kitais Vitebsko lietuvių bataliono karininkais grįžęs iš Rusijos 1918 metais, balandžio mėn. pabaigoje, užsiregistravau Lietuvos Taryboje, Vilniuje.

Iki tų metų lapkričio mėnesio jokių žinių negaudamas apie kariuomenės organizavimą, sumaniau vykti į Vilnių ir pasitikrinti kas ten dedasi? Nes vokiečiai tuo laiku iš Biržų apskr. pradėjo kraustyti ir buvo gandų, kad siaurasis traukinėlis Biržai - Šiauliai greitai jau nebe-kursuos.

Kaišiadoryse buvo gautas tos dienos lietuviškas laikraštis, kuriame buvo raginama organizuoti vietos komitetus ir perimti iš vokiečių valdžią bei turtą. Nuvykęs į Vilnių, Šv. Jurgio prospekte sutikau karininką Juozapavičių, kuris man nurodė vykti į tos gatvės 27 Nr., kur organizuojamas apsaugos štabas. Ten viename kambaryje radau karininką Grigaliūną-Glovackį, kuris pasisakė esąs 1-jo pėstininkų pulko vadas. Buvo apsilikęs rusiška miline, pasistačius apikaklę, nes patalpos buvo nekūrenamos ir šaltos. Pristačiau kaip buvęs rusų kariuomenės karininkas.

— O, tai gerai, — nudžiugo jis. — Mums karininkai labai reikalingi. Paduokite raportą.

Parašiau raportą ir išsiprašiau trim dienom į namus, pasiimti reikalingiausių daiktų.

Sugrįžęs atgal į Vilnių, jau radau kitą 1-jo pėstininkų pulko vadą — Galvydį-Bykauską. Vėl turėjau iš naujo paduoti raportą. Įsakyme kariuomenei 2 Nr. esu įrašytas tarp kitų pirmųjų dešimties karininkų, nuo 1918 m. lapkričio mėn. 10 dienos. Apsigyvenau artilerijos kareivinėse, kurias vokiečiai atidavė lietuviams. Radau kelis karininkus ir porą kareivių, daugiausia ką tik grįžusius iš vokiečių belaisvės.

Maitinomės valgyklose savo lėšomis, o pritrūkus savų pinigų — išdavė po septyniasdešimts markių. Prasidėjo, atrodė, bereikalingas ir nuobodus laiko gaišinimas apsaugos štabe, kuris tęsėsi net iki gruodžio 20 dienos. Tik kartais būdavome posėdžių metu prie Lietuvos Tarybos patalpų, arba jieskodavom pas vokiečius pirkti ginklų. Karininkui Gladučiui pasisekė nupirkti net porą sunkiųjų glukosvaidžių, žinoma, mūsų valdžios pinigais. Naktį jie slaptai buvo parvežti ir paslėpti Lietuvos Tarybos namo rūsyje.

Prasėmės leisti į savo apskričius su įgaliojimais organizuoti apsaugos būrius, bet pra-

džioje tam nusistatymas buvo neigiamas. Buvo net nuomonių valdžios sferose, kad kariuomenė visai nereikalinga, nes paskelbus neutralitetą — niekas mus nepuls. Užteksią milicijos.

Visų lietuvių karininkų pasipiktinimą kėlė generolas Kondratovič, kuris rusų kariuomenės uniformoje švaistėsi apsaugos štabe kaip krašto apsaugos vice-ministeris. Jam rūpėjo atstatyti senąją Rusijos carinę tvarką, bet ne Lietuvos nepriklausomybę. Jis daugiau rūpinosi organizuoti rusų-baltagvardiečių dalinius. Rusų tautybės karininkų buvo prisirinkęs nemažas skaičius — būtų užtekę trims pulkams — ir vis augšto rango, tik be kareivių...

Vieną dieną lietuviai karininkai pareikalavo gen. Kondratovičių pašalinti. Su juo dingo ir dauguma rusų karininkų. Baltgudžiai išsikėlė į Gardiną organizuoti baltgudžių dalinius.

Gruodžio 20 d. 1-jo p. pulko užuomazga, iš apie 20 karininkų ir 200 kareivių, išvyko į Alytaus pionierių kareivines. Apsaugai kareivinių atsivežė vieną šautuvą. Kiti ginklai ir kareiviai buvo palikti Vilniaus komendantūrai.

Čia pulko organizavimas ėjo sparčiau. Vyriausybei paskelbus atsišaukimą, pradėjo atsirasti savanorių. Sekmadieniais karininkai vykdavo į bažnytkaimius, šventoriuose darydavo pranešimus, kviesdami savanorius į kariuomenę. Ir kunigai per pamokslus ragindavo vyrus į savanorystę. Kasdien atvykdavo iki 30 savanorių, daugumos amžius buvo nuo 14 iki 20 metų amžiaus. Ilgą laiką turėjo dėvėti nuosavais rūbais, arba pirktis iš vokiečių. Rūbai visų buvo gana prasti, ypač apavas. Retas kuris turėjo tinkamus batus. Dzūkijos žmoneliai biedniau gyvena, negu kitur Lietuvoje, o savanoriai buvo daugumoje iš nepasiturinčių. Tik geltonas lankelis ant kepurių skyrė juos nuo civilinių. Tik daug vėliau buvo gauti Amerikos kariuomenės rūbai. Greitai gauta rusiškų šautuvų, bet mažai šovinių.

Jau mūs vyriausybei 1919 m. sausio pradžioje pasitraukus iš Vilniaus, galėjom iš Alytaus atlikti žvalgybą geležinkeliu iki Lentvario. Pradžioje maistą ūkininkai pristatydavo savanoriškai, veltui, bet padaugėjus žmonių skaičiui, jau reikėjo imtis rekvizicijų, imti grūdus, vežimus ir arklius iš dvarų. Buvo išduodami atitinkami pakvitavimai, o vėliau savininkams atlyginama.

PULKININKUI OSKARUI URBONUI 70 METŲ

Neretai tenka girdėti, kad ateis, girdi, laikas, kada būsimo kartos pavydės mums gyventų laikų, pavydės, būtent, tai kartai, kuriai buvo lemta gyventi XX amžiuje, nes joks kitas amžius, joks kitas laikotarpis žmonijos istorijoje neturėjo tiek ir tokių audrų, kruvinių sukrėtimų, nusistovėjusios tvarkos ir visko, kas tik šventa ir gera, griovimo, ir tai — sukrėtimai globalinio masto. Buvo pajudintos visos įmanomos medžiaginės bei dvasinės galybės, buvo išjudintos ir blaškomos didžiausios žmonių masės visame žemės rutulyje. Ir jei viskas tai daugiau ar mažiau tinka daugeliui šalių, ką gi besakyti apie mūsų mielą, mažą Lietuvėlę, amžiais gyvenusią Vakarų ir Rytų sankryžoje, kuri buvo įsukta į tuos likiminius sūkurius vos tik tai baisiai audrai prasidėjus; patekusi į juos visa iš karto su visais savo vaikais ir kuri iki šiol tų sūkurių vis tebeblaškoma, naikinama, skandinama ašaroje ir kraujuje.

Kiekvienas mūsų, pasiekęs gyvenimo kalno viršūnę ir žvelgdamas atgal į nueitą kelią, kiek daug gali pasakyti apie savo patyrimus, vargus, pergyvenimus. Nepalyginti įvairesnis, turtingesnis ir, žinoma, skaudesnis gyvenimo kelias to, kuris jau persirito per to kalno viršūnę.

Lengviau ir saugiau tais baisiais laikais eiti vienam sau, be įsipareigojimų, be moralės varžtų, spiovus į Tėvynės likimą, galvojant tik apie save, sutinkant su priešpaula ir bučiuojant pavergėjo batą. Laimė ir garbė Lietuvos žemei ir jos vaikams, kad tokių tais bandymo laikais nedaug teturėjome. Pagarba ir meilė visiems, kurie tęsi iki galo. Su pagarba ir meile matome mielą sukaktuvininą pulkininką O. Urboną žygiuojantį mūsų gretose. Ilgas jo nueitas kelias — praėjo 70 metų rodyklė. Jo anūkai užtarnautai pavydės jam jo gyventų audringų laikų ir jo eito kelio, eito ne atskirai, bet kartu su visais, pirmose gretose. Ir kaip čia nepavydėsi: du pasauliniai karai, dvi revoliucijos, du kalėjimai, dvi tarnybos — senoje rusų ir Lietuvos kariuomenėje, Vietinė Rinktinė, vėl kalėjimas, koncentracijos stovykla, beveik stebuklingas išsigelbėjimas, tremtis, pagaliau skaudus šeimos išardymas. Tai tik pačios ryškiausios gairės, kiekviena jų verta atskiros knygos. O tarp tų gairių?

Kilęs iš senų Lietuvos bajorų, Ungurinės dvaro savininkų, gimęs 1892 metais kovo 31 d. Ašmintos dvare, Mariampolės apskrityje. Mariampolės gimnaziją baigęs 1911 m. ir tais pačiais metais įstojęs į Konstantino artilerijos mokyklą Petrapilyje. Ją baigė 1914 m. liepos mėn., t.y. prieš pat Pirmajam pasauliniui karui užsiliepsnojus. Karas. 61-os art. brigados sudėtyje baterijos vadas, poručikas O. Urbonas, nepertraukiamai

fronte, visą laiką rikiuotėje, kautynėse. Už pasižymėjimą jose apdovanojamas visais kovos ordinais iki šv. Jurgio kardo imtinai. Pasiekia papulkininko laipsnį. Ilgiausiai buvo austrų ir Rumunijos frontuose. Draugavo su daktaru J. Brundza. Abudu mariampoliečiai, veik vienu laiku baigę Mariampolės gimnaziją. Daktaras J. Brundza tvarkė karo lauko ligoninę kurioje dirbo plk. O. Urbono žmona Zinaida kaip gailėstin-

Pulko vadas, karininkas Galvydis-Bykauskas, kaip senas karininkas, pripratęs prie tvarkingo aprūpinimo, nesiėmė savo iniciatyva rekvizicijų. Sakydavo: "Valdžia žino ir duos".

Bet ta valdžia Kaune nebuvo stipri ir nieko neturėjo. Tas iššaukė karininkų nepasitenkinimą ir Galvydis-Bykauskas iš pulko vado pareigų pasitraukė.

Nauju pulko vadu buvo paskirtas energingas ir veiklus karininkas Juozapavičius. Vykdamas rekvizijas dvaruose savininkų nerasdavo. Dažniausiai su geriausiais arkliais jie būdavo pasitraukę į Lenkijos kariuomenę.

Reikėjo vartoti rusų kariuomenės statusus ir komandas versti į lietuvių kalbą.

Sausio mėnesio pabaigoje bolševikai pasie-

kė Daugus ir naktį iš 12 į 13 vasario puolė Alytų. (Apie tą mūsų žiūr. "Kario" Nr. 5, 1960 m.)

Karininkui Juozapavičiui žuvus, 1 pėstininkų pulko vadu buvo paskirtas karin. Ladyga. Už poros dienų, vokiečių šarvuotam traukiniui padedant, Alytus buvo atsiimtas. Paskui — sustiprėjus, buvo atsiimti Daugai, Babriškis ir Varėnos geležinkelio stotyje mūsų kuopa stovėjo kartu su lenkais. 1 pėst. pulkui išvykstant į Ukmergės barą, Varėnos stotyje buvo paliktas vienas būrys Alytaus komendanto žinioje, bet lenkai jį tuojau nuginklavo.

Karininkai maitinosi kartu su kareiviais iš bendros virtuvės. Kaip karininkai, taip ir kareiviai šešis mėnesius negavo jokio piniginio atlyginimo.

goji sesuo. 1917 metai. Revoliucija, neužilgo bolševikinis perversmas, galutinas armijos subyrėjimas ir visiems žinoma tuometinė buvusių karininkų žiauri dalia, kol, pagaliau, naujos valdžios jis suimamas ir kalinamas Voronežo kalėjime, iš kurio baltųjų dalinių išlaisvinamas. Į Lietuvą grįžti norėjo 1918 m. pradžioje, būdamas Maskvoje, buvo jau susirėšęs su lietuvių komitetu, tačiau buvo dar per anksti, vokiečiai dar vis neįsileisdavo, vėliau keliai buvo užkirsti. Pasilieka Baltojoje armijoje iki jos tragiško galo. Pagaliau, 1921 m. sausio mėn. pavyksta grįžti į Tėvynę. Lietuvoje mobilizuojamas ir skiriamas į artileriją. Dabar prasideda naujas, prasingas ir našus karinės tarnybos laikotarpis, šį kartą savame krašte, savoje kariuomenėje. Iki 1927 m. galo jis 4-to art. pulko vadas, po to III pėst. divizijos vadas ir nuo 1930 m. liepos mėn., iki išėjimo į atsargą, Lietuvos kariuomenės Inspektorius.

Kas, tarnavęs Lietuvos kariuomenėje, nežinojo jos Inspektorius plk. Urbono ar neįautė jo visa apimančios veiklos. O toji veikla buvo labai šakota, siekusi ne vien dalis, bet ir mažiausius karinius vinetus, net atskirus kovotojus, nes Kariuomenės Inspekcija ir Kariuomenės štabo I skyrius išimtiną dėmesį pradėjo kreipti į karinį mokymą, kuris dabar susistemtinamas, statomas ant praktikos bėgių ir kuris apima visas to mokyimo galimas sritis, pradedant vad. vieniniu mokymu ir baigiant atskirų dalių veikimu ir jų bendradarbiavimu. Veik visas mokymas vyksta lauke, galima artimoje tikrųjų kautynių sąlygose. Tačiau, suprantama, toks mokymas negalėjo vykti kareivinių aikštėse ar dalių betarpėje apylinkėje. Reikėjo žymiai didesnio ploto, reikėjo išeiti iš įgūlių. Taip gimė ir po to gyvavo iki pat Lietuvos pavergimo, garsusis ir visiems žinomas, Gaižiūnų Poligonas, kurio vienu iniciatoriumi ir gimdytoju buvo plk. Urbonas.

Kita dėmesio ir pastangų sritis buvo šaudymas, šaudymas iš vad. individualių ir kolektyvių ginklų, tiek įgūlių šaudyklose, tiek poligone. Ši sritis irgi buvo susisteminta ir suaktyvinta taip, kad mūsų šaudymo lygis visame jo įvairume visą laiką buvo augštas. Tuo pačiu metu "Mūsų Žinyne", "Karde" tilpo nemažai plk. Urbono straipsnių karinio mokymo, šaudymo, ryšių šunų paruošimo ir kitais klausimais.

Bendrai tenka pasakyti, kad Lietuvos Kariuomenės gyvenime nauji vėjai papūtė, pradėjus jai vadovauti gen. Petrui Kubiliūnui ir paskyrus Kariuomenės Inspektoriumi plk.

Urboną. Tiedu asmenys buvo didelė dovana mūsų kariuomenei. Nuo to laiko mūsų kariuomenė pradėjo ruoštis planingai ir ėmė kaskart tobulėti.

Į atsargą plk. Urbonas išėjo 1934 metais.

1939 metai. Antrojo pasaulinio karo pradžia ir ...1940 m. birželio mėn. 15 diena — juodžiausia Nepriklausomos Lietuvos istorijoje diena. Plk. Urbonas per daug gerai pažinojo atslenkantį raudonąjį marą, kad natūraliai patikėtų jų pažadui "nesikišti į Lietuvos vidaus reikalus", tad tą pačią dieną, taip kaip stovėjo, su šeima patraukė į vakarus.

1941 metai. Naujo okupanto, šį kartą rudojo, tikslai ir siekiai Lietuvos atžvilgiu kiek akylesnei akiai buvo aiškūs. Plk. Urbonas iškart ir nedvejodamas suranda savo vietą tuometiniame minčių chaose. Jo pozicija buvo aiški ir tvirta — griežtas pasipriešinimas betkokioms vokiečių užmačioms. Kad ir buvo įtikinėjamas ir gundomas, tačiau savo nusistatymo nepakeitė per visą okupacijos metą. Tą gerai žino tiek visi jo bendradarbiai, tiek platesnioji visuomenė, tiek, pagaliau patys, nusivylę ir įniršę okupantai. 1944 metais. Vietinė Rinktinė ir jos štabo viršininkas plk. Urbonas. Bendrai, VR tai atskira sritis, iki šiol mažai nušviesta, ji laukia savo istoriko. VR-nės reikalai tuo tarpu turime tik du didesnius rašinius: Henriko Žemelio "Okupantų replėse" (1947, Vokietija) ir jos štabo v-ko plk. Urbono "Lietuvos Vietinė Rinktinė 1944 metais" ("Karys" 1951 m. NN8-14 ir 1952 m. NN 1-4). Vargu, ar verta sustoti ties asmeniška ir visai nereikalinga polemika, kilusia pastarajam staipsniui pasirodžius lietuviškoje tremtinių periodikoje. Vokiečių planų VR nepateisino. Ar pateisino ji lietuvių siekius ir viltis? Tai klausimas, kaip dabar kad sakoma, kai kam yra kontroversinis. Šiaip ar taip, VR jau savo lopšy buvo griežtai priešvokiška ir tokia ji paliko iki galui. VR-nės tragedija žinoma: jos vadovybė suimama, pati Rinktinė sulikviduojama (būta ir gausių aukų) ar išsibarsto. Kartu su kitais plk. Urbonas buvo nugabentas į Salaspilio koncentracijos stovyklą. Iš čia, pačiu paskutiniu momentu, išvežamas iš bolševikų apsuptos Rygos į Štutthofo koncentracijos stovyklą. Nedaug ką buvo galima nuveikti Štutthofo sąlygose. Ištekiai ir galimybės buvo mažiau, negu kuklios. Vienintėlė galimybė — savo tautiečių suradimas, jų rėmimas Kas ir buvo daroma. 1945 m. pačioje pradžioje stovykla su visais savo įnamiais atsiduria didžiuliam Pomeranijos maiše, kurį raudonieji pamažu

pradeda rautki ir... pagaliau, užtraukia. Visi šitie jaudinanti įvykiai atvaizduoti knygoje; A. Gervydo — Už spygliuotų vielų, kun. St. Ylos — Žmonės ir žvėrys, Balio Srugos — Dievų miškas. Plk. Urbono odiseja baigiasi, išmetant inkarą švedijoje. Ne vien išmetant, bet ir ilgam užsikabinant — štai jau 17 metų. Pavyksta prisiglausti valstybiniame karo muzėjuje, kur jis ir iki šiol tar nauja. Tremtynys yra gajus medis — perkeltas į svetimą žemę bando leisti šaknis ir žaliuoti. Nenuilsta ir mūsų sukartuvininkas ir plunksna stengiasi stipriai tarnauti Lietuvos reikalui. Lyg antrasis Ivinskis, jis rausiasi karo muzėjaus rinkiniuose ir kartkartėmis patiekia mums to savo darbo vaisius. Viskas telpa "Karyje". Be minėto jau rašinio VR-nės reikalu paminėtini yra:

- Vokietijos apginklavimo klausimu (1954, Nr. 3)
- Mirtis lydėjo visą kelią (1954, Nr. 11)
- Artilerija Antrojo Pasaulinio Karo Metu (1955, NNr. 3-4)
- Kardo vystymosi istorija (1955, Nr. 9)
- Lietuvos kavalerija senovėje (1955, Nr. 8)
- Lietuvos senosios karinės vėliavos švedijoje (1956, Nr. 3-4)
- Dėl Katkevičiaus pergalės ties Salaspiliu (1956, Nr. 11)
- Parakas ir jo išradimas (1957, Nr. 1)
- Lietuvių-Lenkų karas su Švedais 1600-11 metais (1957, NNr. 7-9)
- Šaltųjų ginklų dallinimas ir ženklinimas (1957, Nr. 6)
- Karolis XII Lietuvoje ir kautynės ties Klišovu (1958, NNr. 3-4)
- Senovės Lietuvos Kariuomenės vėliavos (1959, Nr. 2)

Be to jis nuolatos bendradarbiauja Lietuvių Enciklopedijoje. Yra parašęs daug vertingų straipsnių, kaip antai: Karo mokslas, Rekrūtai, Strategija ir t.t.

Neaplenkia plk. Urboną ir asmeniškai smūgiai. Pats didžiausias ir skaudžiausias buvo, kai jo žmona Zinaida, ištikimiausioji gyvenimo draugė, lydėjusi savo vyrą visuose karo žygiuose, ne vien perkelta prasme, bet ir tiesiogine, nes ir uniformoje, kai buvo reikalas, ir net ginklu rankoje, ir šiaip besidalinusi visus vargus ir džiaugsmus, šaltį ir karštį, 1958 m. gruodžio mėn., po virš 40 metų bendro gyvenimo ir pavaldinio sugyvenimo, po ilgus ir skausmingos ligos, užgėso amžinai.

Plk. Urbonas lieka vienišas. Palūžęs? Sugriuvęs? Metęs viską į ša-
lį? Atsakymą į šiuos klausimus jis

J.A. VALSTYBĖS

— Svajotieji "mirties spinduliai" virsta tikrove. Mokslininkai surado būdus sustiprinti šviesos spindulius ir labai trumpas elektromagnetines bangas tiek, kad jos gali būti panaudotos kaip ginklai. Šviesą sustiprinąs įtasis tiktų vadinti šviesosvaidžiu, angliškai "Laser" — pirmosios raidės žodžių jo apibūdinimo anglų kalboje "Light Amplification by Stimulated Emission of Radiation". Elektromagnetines bangas sustiprinąs įtasis tiktų vadinti bangosvaidžiu, angliškai "Maser" — "Microwave Amplification by Stimulated Emission of Radiation."

Šviesosvaidžio veikimo esmė glūdi galimybėje siūsti šviesos spindulius lygiagrečiai. Normaliai šviesos spinduliai sklinda į visas puses. Šviesosvaidis sudarytas iš sintetinio rubino stiebelio, kurio vienas galas yra sidabruotas ir apie jį sudėtos spiralinės lėmos. Lempa siūnčia šviesą į stiebelį, kuriame chromo atomai sugeria šviesą, kuri juose sužadina stipresnę energiją. Taip sužadinti atomai begrįždami į pirmąją savo formą duoda stiprų išsiveržimą raudonos šviesos per nesidabruotą rubino stiebelio galą. Ši šviesa yra labai stipri ir aštri, ji net prapjauna užgrūdinto plieno plokštę. Pirmieji šviesosvaidžio modeliai yra kišeniinės elektros lemputės dydžio. Šviesosvaidžiai gali būti panaudoti atskrendančių prieš atominių raketų sunaikinimui, tik, žinoma, jie turi būti pagaminti pakankamai dideli, galbūt patrankos dydžio.

Atatinkamai galingi šviesosvaidžiai bus panaudoti labai plačiai. Pirmiausia jie bus pritaikinti sunaikinti prieš atomines raketas, kurios bus

siunčiamos link taikinių apie 17.000 mylių per valandą greičiu. Šviesosvaidžio naikinanti šviesa turės atskrendančią raketą surasti ir sunaikinti apie 70 mylių augštyje. Taipgi nuo žemės paviršiaus toki šviesosvaidžiai gali sunaikinti prieš lėktuvus virš miestų bei kautynių lauko. Vienas jo šviesos smūgis padegytų lėktuvo kuro tankus.

Satelitai gali būti apginkluoti šviesosvaidžiais. Tikslas — pastebėti tik pradėjusias kilti prieš atomines raketas ir jas sunaikinti dar virš prieš teritorijos apie 200 mylių augštyje. Šviesosvaidžio šviesos spindulių greitis 186,000 mylių per sekundę. Taip pat šviesosvaidis gali būti panaudotas sunaikinti prieš karinius satelitus 100-300 mylių augštyje. Šviesosvaidžiai gali pakeisti kulkosvaidžius, patrankas, bet raketas bombonešiuose, bei kituose lėktuvuose. Žinoma, jie galėtų būti panaudoti ir kautynių lauke prieš gyvus ir negyvus taikinius. Amerikiečiai yra suinteresuoti pirmiausia juos panaudoti prieš prieš atomines raketas. Šviesosvaidžio principą bandoma

pritaikinti ir ryšių reikalams. Teoretiniai vienu šviesosvaidžio spinduliu galima perduoti 100 milijonų telefono pasikalbėjimų tuo pat laiku. Tas pat pritaikoma ir televizijai, bei kitoms ryšių sritims. Priešas tokio ryšio negali trukdyti taip, kaip daroma su radijo ryšiais. Taipgi labai sumažėja galimybė, kad priešas galėtų pasiklausyti.

Jaučiama, kad šioje srityje dirba ir Rusija. Taigi atsiranda dar vienos lenktynės. Drąsiai galima tvirtinti, jog šviesosvaidis ir bangosvaidis duos pradžią daugeliui naujų ginklų. Be to, jie yra ir dar daugiau bus panaudojami mokslo, medicinos ir technikos reikalams.

— Nervų dujų vystyme pasiekta žymios pažangos. Žmogus paveiktas nervų dujų praranda orientavimąsi. Jis nežino ką bedarąs. Jis gal ir nau dos ginklą, bet ne tam tikslui, kam turėtų. Nervų dujos žmogų nenužudo tik sutrukdė jo galvojimą keletu valandų. Jos gali būti paskleistos iš tankų, lėktuvų, sklaidytuvų, raketų bei artilerijos sviedinių.

K.K.

pats duoda didokų straipsniu savo ilgamečio ir ištikimo draugo "Kario" skiltyse: Didžiojo šiaurės Karo Frontas Lietuvoje (1961, NN 5-10) ir, itin, kruopščia, gerai paruošta studija "1910 metų karas su Kryžiuočiais ir Žalgirio mūšis" ("Kario" atskirai išleista knyga 1960 m.). Tai brangus, ilgai lauktas indėlis į Lietuvos karo istoriją, ir, nesuklysimė pasakę, vienintelis didelis toje srityje darbas lietuvių kalba. Tuo, mums visiems brangiu, klausimu turėjome tai čia tai ten pabertų straipsnių, kalbų, bet neturėjome ištiso, moksliskai apipavidalinto veikalo, objektyviai ir su meile parašyto savos, ne svetimos, plunksnos. Knyga dar laukia recenzento. Joje rasime vieną dalyką, kuris mums bus neįprastas skaityti, gal net nuteiks nesmagiai. Tai neva totoriškasis lietuvių pasitraukimas iš mūšio. Tai irgi sa-

vo rūšies kontroversinis momentas. Buvome mokomi (nors ir neįtikinti), kad tai, girdi, buvo Vytauto genialus manevras, išanksto jo sumanytas ir vėliau pavartotas. Kitaip manyti buvo lyg ir nepatriotiška, jei neblogiau. Plk. Urbonas savo studijoje, pasiremdamas visais jam prieinamais šaltiniais, stengiasi objektyviai atvaizduoti tikrą mūšio eigą. "Lietuvos istorija yra pakankamai didinga ir garbinga, kad nėra reikalo bijoti tiesos" sako autorius "Ižanginėse pastabose" (p. 5) ir toliau, liečiant tą opų klausimą taip sako: "Nėra reikalo istoriją 'gražinti'. Lietuviai vokiečių smūgio neatlaikė ir buvo priversti palikti kautynių lauką. Tačiau tas turi būti laikoma gana normaliu reiškiniu. Ir tat nesudaro lietuviams jokios gėdos. Atvirksčiai, yra pagrindo anų laikų lietuviams didžiutis, nes karo istorija žino nedaug

pavyzdžių, kai sumušta kariuomenė, ne tik nenustojė moralės ir pasiryžimo toliau kautis, bet pasitraukusi ir susitvarkiusi vėl grįžta į kautynes ir smogia priešui mirtiną smūgį. O tai ir buvo tas, ką Žalgirio mūšyje lietuvi padarė."

Tiems, kurie pažįsta gerbiama suaktuvininką, yra aišku, jog "Žalgirio mūšis" dar nėra jo gultėvė daina. Iš visos širdies tad linkime jam toliau darbuotis plunksna mūsų tėvynei, taip kaip jaunas darbuotojas kardu. Linkime taip pat, kad sulauktų laikų, kada savo anūkams galėtų pasakoti apie įvykius ir tuos laikus, kurių jie, kaip teigiama, mums pavydės. O iki to laiko Viešpats Dievas telaide jį savo globoje. A.I. A.

TARPTAUTINIAI HORIZONTAI

(Iš V. Vaitiekūno pranešimo NewYorko ramovėnams balandžio 28 ..)

Ilgus metus tarptautinės padėties pagrindu buvo britiškoji pusiausvyros idėja, t.y. išvengimas vienos kurios valstybės ar valstybių koalicijos vienašališko dominavimo. Šiokio dominavimo grėsmėi įveikti buvo var tojama visokeriopa, prireikus ir karinė, intervencija. Antrojo Pasaulio karo eigoje Rooseveltas su Stalinu britiškąją pusiausvyros idėją išmainė į karo laimėtojų viešpatavimo idėją, vėliau Jungtinių Tautų Chartoje kodifikuotą tarptautiniu įstatymu. Dabartinė tarptautinė padėtis yra ne kas kita, kaip anos Roosevelto-Stalino idėjos objektyvacija. Neabejotina, kad tai yra naudinga Krekliui, kaip lygiai neabejotina, kad dėl to pačių Jungtinių Valstybių saugumas pasidarė nesaugus.

Nuo Rusijos-Japonijos karo šio amžiaus pradžioje Japonija buvo tapusi vienu stipriausių Azijos veiksmu. Tačiau 1945 besąlyginė kapituliacija dar ir šiandien Japoniją laiko tik JV karinių jėgų baze, be žymesnio nuosavo karinio svorio. Nors ūkiškai Japonija jau gražiai atkutus, bet jos karinis ir politinis vaidmuo antikomunistiniame fronte dar labai nežymus. Atvirksčiai, Japonijos-Kinijos ūkiniai santykiai — raudonoji Kinija yra pagrindinė rinka Japonijos gaminiams — Japonijos antikomunistinį vaidmenį Azijoje dar labiau aprėžia.

Laisvosios Korėjos padėtis maža teteikia vilties, kad susidarytų tokios politinės, ūkinės ir kultūrinės sąlygos, kurių natūrali trauka revoliuotų šiaurinę Korėją ir trauktų į vienybę. Demokratiniais metodams nepribrendusi, ūkiškai netvirta, komunistinių agentų demoralizuojama laisvoji Korėja laikosi daugiausia tik JV karine jėga ir ūkine parama. Tik išlyginus jos santykius su Japonija, jos antikomunistinės pozicijos galėtų sutvirtėti.

Kaip ir reikėjo laukti Prancūzijos išstūmimas iš Pietryčių Azijos plačiai atvėrė duris komunistų invazijai. 1954.7.20. Ženevos konvencija Vietnamą perpiovė pusiau, bet tuo anaipol laisvosios pusės neimunizavo nuo komunistinės penetracijos ir invazijos. Šiandien laisvojo Vietnamo kai kurių rajonų 2/3 vyrų įtraukti į komunistinį partizanavimą. Tokioje padėtyje, nepaisant Amerikos paveiktos karinės ir ūkinės paramos, laisvojo Vietnamo vidaus konsolidacija ir komunistinės

grėsmės pašalinimas sunkiai sprendžiama problema.

Psichologiškai sprendimą sunkina ir JV pozicija Vietnamo vakarinio kaimyno Laoso atžvilgiu. Atrodo, kad Laosą nėra galimybės nuo komunistinės invazijos apsaugoti ir JV laipsniškai linkusios iš Laoso pasitraukti. Ar be JV paramos Laoso antikomunistinės jėgos, paremiamos tik Thailando finansiskai ir P. Vietnamo moraliai, o vasaros liūčių komunistų atakas kliudančiai, pajėgs ilgėsnį laiką spirti komunistų agresijai, galima abejoti. Nebent tuo metu Azijoje iškiltų naujų įvykių, pvz didesnis Kinijos-Indijos konfliktas, kuris visas komunistines jėgas nukreiptų nauja linkme.

Nemažiau kaip Laose ir Vietname opi yra padėtis ir Indonezijoje. Nors komunistinių partizanų Indonezijoje nėra ir kinų mažuma vietinių palankumo neturi, tačiau Kreklius įtaka Indonezijoje yra didelė. Indonezijos pretenzijose į Olandų valdomą Gvinėją svarbiausias vaidmuo tenka Kreklius paskatoms ir materialinei paramai. Chruščiovas yra leidęs Indonezijos apginklavimui apie 1 biliono dol. kreditą. Jo sąskaita Indonezija yra gavusi per 100 MIG 15 ir 17, apie tuziną sprausminių naikintuvų MIG 19 ir apie tuziną sprausminių bombonešių TU 16, taip pat keletą povandeninių laivų ir keletą laivų naikintojų "Skory" klasės. Sykiu su sovietiniais ginklais Indonezija gauna ir sovietinius instruktorius bei technikus. Indonezijoje vienintelė drausminga ir piniginga partija yra komunistų. Nors kariuomenė yra antikomunistinių nuotaikų, bet su laiku gali būti infiltruota ir demoralizuota. Be to, sovietų kreditai Indoneziją graso ūkiškai pavergti Krekliui. Vakarų politiniai stebėtojai Indonezijos raidą stebi su tam tikru nerimu. Indonezijos kapituliacija komunizmo ekspansijai padarytų neapginamas laisvės pozicijas ir Thailande, Laose, Vietname, Kambodijoje.

Kongo "ugniakalnis" Afrikoje pastaruoju metu yra apimęs, nors Maskvos spauda Gizengą nuolat linksniuoja. Jungtinių Tautų — Belgijos — Tsombės pastaruoju metu susilipdęs trikampis rodo ne tik JV politikos Kongo atžvilgiu posūkį, bet ir pradžią Kongo vidaus konsolidacijos. Tas dar nėra garantija, kad Kongo nepriklausomas gyvenimas greitu laiku sunormalėtų ir įgautų demo-

kratinės formas. Tas tik liudija, kad komunistų sėtas chaosas yra apvaldytas.

Jei komunistinė ofenzyva Konge galima laikyti nepavykusi, tai jos grėsmė tebekybo virš šiaurinės Afrikos. Ispanijos susirūpinimas, kad Prancūzijos pasitraukimas iš Afrikos čia paliks tam tikrą tuštumą, kurion brausis sovietinės jėgos, nėra be pagrindo.

Vakarų Europos šiandieninei padėčiai yra būdingas ūkinis pakilimas ir pabrėžtas ūkinio vieningumo siekimas, bet politinio metodo ir uždavinių skirtingas supratimas. Pvs. strateginiu, politiniu ir ideologiniu atžvilgiais tvirtas antikomunistinis Ispanijos veiksnys nuvertinamas kaip nedemokratinis. Nors tie patys sluogsniai solidarizavo demokratijos koalicijai su sovietine tironija. Šioks hipokritinis dvigubas mastas Vakarų nusistatymuose yra viena didžiųjų jo silpnybių. Ir nekartą tariamieji demokratijos šaukliai faktiškai yra sovietinio totalizmo ginklanešiai.

Žvelgdami į Vakarų Europos didžiusias valstybes, matome visur ir didelius klausukus. Italijoje vidaus politinei konsolidacijai nuolatinė grėsmė yra iš parlamentinės opozicijos. Parlamentinėje demokratijoje valdžios partijų kaita yra natūrali ir praktiškai neišvengiama. Pozicija — opozicija ir atvirksčiai yra normalus demokratinės sąrangos procesas. Bet šiam procesui nėra vietos, kai parlamentinė opozicija atitenka antidemokratinėms jėgoms, kai vietoje pozicija-opozicija parlamente susidaro tik demokratinis ir antidemokratinis frontai. Tokiu atveju sutrinka parlamentinės demokratijos procesas ir palieka tik dilema: arba nuolat kartot demokratinio fronto daugumos perrinkimą, arba balsuot už antidemokratinę jėgą. Tuo būdu išnyksta demokratijai būtina laisvo pasirinkimo sąlyga. Po karo Italiją visą laiką vairuoja krikščionys demokratai, kartais vieni, kartais koalicijoje su smulkiosiomis grupėmis. Parlamentinę opoziciją vairuoja kompartija. Nors Italijos kompartija nevisada sutampa su Kreklius linija, bet visoku atveju kaip potenciali Italijos parlamentinė pozicija laisvąjam pasauliui yra maža paguoda.

Prancūzų V respublika partijų vaidmenį taip pat yra labai sumenkinti ir pačias politines partijas, išskyrus kompartiją, pusėtinau pakrikdžiusi. Šios dienos Prancūzija — tai de Gaulle, bet kas jos laukia po de Gaulle? Patį de Gaulle pastatė Prancūzijos armija. Bet ji šiandien labiau demoralizuota negu kada nors Jos moralė kritišką padėty.

Vakarų Europoje labiausiai konsoliduota jėga šiandien yra Vokietija. Ji žino savo tarptautinės politikos uždavinius ir europinės vienybės kelią tiems uždaviniams sėkmingai palaipsniui realizuoti. Anot, neseniai JV lankiusio prof. Rohde, Vokietijai labai rūpi visos Centro ir Rytų Europos problemos, nes jos įeina į tą problemų kompleksą, kuriame yra ir pačios Vokietijos problema. Vokietijos reikšmę Rytų-Vakarų santykių raidai gerai supranta ir Kremlius. Todėl nesivaržo nei propagandinėmis, nei politinėmis priemonėmis Vokietijai diskvalifikuoti ir iš bendrojo Vakarų fronto išjungti.

JV pastarojo meto politikoje justai tam tikras poslinkis. Kaip politiniai komentatoriai apibūdina, Washingtono dabartinė linija esanti pusiaukeleje tarp Britanijos pozicijos vienoje pusėje ir Prancūzijos-Vokietijos nusistatymo antroje pusėje. Kad tam tikras poslinkis JV politikoje Sovietų Sąjungos atžvilgiu yra pasireiškęs, rodo ir Rytų Europos reikalams kongresinio pakomisio likimas. Praeitų metų pabaigoje Atstovų Rūmų Užsienių Reikalų Komisijos Europinis Pakomisis buvo numatęs specialų pakomisių rytų Europos reikalams. Jau buvo pradėti pasirėngimai ir to pakomisio vadinamais "hyringams". Bet staiga viskas nuščiuvo. Kažkas kažką paspaudė reikalą užgniauzti. Šiuo metu JV politikoje visuotinį dėmesį sukėlė Washingtono pastangos įsikišti vakariniame Berlyno tokio sprendimo, kuris patenkintų Maskvą, patenkintų Washingtoną ir bent formaliai, kuriam laikui stabilizuotų Vakarų Berlyno tarp tautinę padėtį. Atrodo, kad JV vyriausybė yra tos pačios nuomonės Berlyno klausimu kaip W. Lipman: padėtis yra nenormali ne tik sovietams, bet ir Amerikai ir kad todėl abiejų interesas nenormalią Berlyno padėtį sunormalinti. Ta prasme pirmieji žingsniai jau žengti. Rusk pasiūlymai su Gromyko Ženevoje, vėliau Rusk pasitarimais su Dobrynin Washingtono, taip pat prezidento Kennedy pasitarimais su premjeru Macmillan. Iš viešumą pasiekusių tų pasitarimų duomenų peršasi išvada, kad Berlyno dingstimi bandoma ligšiolinė Rytų-Vakarų karinė pato koegzistencija praplėsti ir į bolševizmo-demokratijos moralinę koegzistenciją. Kaip žinome, patas šachmatų žaidime susidaro tada, kai priešininkas negali pajudėti, nepastatydamas savo karaliaus į mato padėtį. Pato atveju partija laikoma baigta lygiomis. Tolygi pato padėčiai dabar esanti Rytų-Vakarų karinio pajėgumo padėtis. Kai kas šiekia karinio pajėgumo patine padėtimi aiš-

kina ir šio meto Washingtono politikos poslinkį. Esą JV intensyviai įieško priešraketinio ginklo, kad išieitų iš karinio pato padėties ir atsistotų prieš Sovietų Sąjungą tokioje padėtyje kaip 1945-48 metais, kai tik viena Amerika turėjo atominį ginklą. Kol to pasieks, JV turinčios kalbėtis ir kalbėtis su Maskva, nors tai tolygu kalbėjimuisi su meška apie medų, tikintis ją prikalbinti, kad sauvališškai nekopinėtų. Šių oponentai pažymi, kad ir toks Amerikos šuolis ne ką bepadėtų, nes, ir tokį pirmumą turėdama, Amerika, kaip kad 1945-48 metais buvo, iniciatyvos laisvei atstatyti nerodytų, o Kremliaus agentai ir vėl pavogtų Amerikos planus ir ją vėl pasivytų. Vadinami "realistai" JV politikos dabartinį poslinkį realiau aiškina. Anot jų dabartinė karinė Rytų-Vakarų koegzistencija negali tęstis amžinai. Viena, labai brangiai kaštuoją, antra, labai pavojinga, nes ir dėl neatsargumo galinti sukelti atominį karą. Todėl ligšiolinė karinio pajėgumo patine padėtimi paremtą koegzistenciją reikia paversti moraline-dvasine Rytų-Vakarų koegzistencija. Šiuo dalyku paskutiniame *Foreign Affairs* žurnalo numeryje (1962 balandžio m.) australas profesorius Owen Harries taikliai pastebi, kad Vakarų viešojoje opinijoje yra pastangų karinės pato koegzistencijos priedangoje propaguoti moralinę koegzistenciją, nors savo esme tuodvi koegzistencijos labai skirtingos. Kai ligšiolinė karinio pato koegzistencija tik kliudo Vakarams vartoti prieš agresorių prievartą teisei atstatyti, tai moralinė koegzistencija reiškia apibusę bičiulystę ir moralinio lygiavertiskumo pripažinimą. Perkėlus tuos skirtumus į praktinę politiką, karinė pato koegzistencija reiškia Vakarų karinei jėgai persvaros trūkumą Kremliaus pažeistai teisei atstatyti ir sutryptai laisvei grąžinti, o moralinė koegzistencija reikš sovietinių užgrobumų ir kolonizmo politikos pateisinimą ir įteisinimą.

Amerikiečių spauda rašo, kad savo pasitarimams su Maskva Washingtonas yra surašęs "a long list" — ilgą sąrašą — įvairių alternatyvų. Į viešumą tuo tarpu yra patekusios keturios: (1) Vakarų, tuo pačiu ir Vakarų Vokietijos, susisiekimo su Vakarų Berlynu kontrolėje šalia Sovietų Sąjungos dalyvauja ir Rytų Vokietija, Čekoslovakija ir Lenkija, (2) NATO pasikeičia nepuolimo garantijų pareiškimais su vadinamo Varšuvos pakto signatarais, (3) Washingtonas ir Kremlius įsipareigoja neduoti atominį ginklų toms valstybėms, kurios pačios jų negamina, ir (4) Vakarų ir Rytų Vokietijų bendri

organai sprendžia juodviejų bendrus tarpusavio klausimus. Be abejo, Washingtono ilgame sąraše yra ir daugiau galimybių, bet ir mimos kečturios įgalina orientuotis Washingtono pozicijos poslinkio kryptyje. Pavergtųjų Seimo telegrama prezidentui Kennedy ir memorandumas NATO valstybėms teisingai pažymi, kad tokie siūlymai yra tolygūs Rytų-Vakarų moralinės koegzistencijos siūlymui. Jie paaukotų sovietiniam kolonizmui 100 milijonų europiečių pagrindines asmens laisves, tautų apsisprendimo teisę ir Vakarų pažadus bei įsipareigojimus jas ginti. Jie moraliai įteisintų status quo Centro ir Rytų Europoje ir Europos suskaldymą įtakos sferomis. Jie sustiprintų Kremliaus propagandą, kad Vakarų pasaulis suseno ir atgyveno ir kad jam pakeisti nesulaikomai žygiuoją pirmyn sovietinė sistema.

Kai stebime dabartinį JV politikos poslinkį, lenda atmintin Kremliaus pasiūlymai Amerikai savitarpio santykiams išlyginti. Dar prieš Kennedy išrinkimą prezidentu Chruščiovas iš Jungtinių Tautų tribūnos dėl Sovietų Sąjungos-Amerikos santykių yra pareiškęs, kad "būtų tikras nonsensas, jei dvi galingiausios valstybės negalėtų tarp savęs susiprasti... derybų keliu ir padoromis nuolaidomis" (reasonable Concessions). Kas tai per "padorios nuolaidos", Chruščiovas ten pat paaiškino: "Pabandykime savo santykius statyti, išeidami iš tikrovės dabartinių faktų" (actual fact of reality). "Tikrovės dabartiniai faktai" yra ne kas kita, kaip status quo pripažinimas anai geležinės uždangos pusei, neimplikuojant, kad Kremlius atsisakytų komunistinės infiltracijos ir subversijos šioje jos pusėje. Nes, nors faktiškai vyriausias ir vienintelis Sovietų Sąjungos "patvaldys" yra kompartija, tarptautiniuose santykiuose ji Kremliaus tebevaizduojama "prievačia komunistų organizacija", už kurios veiksmus Sovietų Sąjunga nesanti atsakinga.

Washingtono politikos poslinkis yra sukėlęs suprantamo susirūpinimo tiek Vakarų Europos sostinėse, tiek juo labiau sovietų pavergtųjų tautų laisvės kovotojų sluogsnuose. Išskyrus vadinamą JV kairiuosius liberalus, vargiai ar jis ras pritarimo kitų sluogsnų. Maža tad tikimumo, kad Washingtono dabartiniai bandymai atneštų laukiamų rezultatų. Anot amerikiečių istoriko Carl Lotus Becker, "in human affairs nothing is predetermined until after it has occurred". O jei Kremliaus koegzistencija JV nuolaidomis ir būtų paversta Rytų-Vakarų moraline koegzistencija, tatau tarptautinės pa-

dėties nestabilizuotų ir taikos patvarumo neužtikrintų, kaip to nepadarė liūdną atminimo Miuncheno koegzistencija, pasiekta Hitlerio sąlygomis. Atvirksčiai, teisę ir laisvę pažeidžiantieji didžiųjų galybių sandėriai tik pagreitina tarptautinės katastrofos artėjimo tempą.

Vakarų nevieningumai atsverti pas taruoju metu nemaža girdime apie Rytų nevieningumą. Minėtas Foreign Affairs, 1962 balandžio numeryje, išsidėjo anglo W.Z. Laqueur straipsnį "The End of the Monolith", kurio pirmu sakiniu tikina, kad "1961 metais pasauliniam komunizmui buvo didelės schizmos metai". Esą vietoj komunistinio monocentrizmo jau turime policentrizmą. Buvę sovietų nelaisvėje vokiečiai, Stahrlinger ir kiti, grįžę iš nelaisvės, pirmieji ėmė garsinti Kinijos pavojų Sovietų Sąjungai. Vėliau ėmę rodytis Kremliaus-Pekino santykiuose nevienodumai taitai tik sutvirtino. Pastaraisiais metais tarptautinėje opinijoje Kinija veik visuotiniai buvo pristatoma kaip vienas Didžiųjų. Ir JV vadinamieji liberalai, spausdami vyriausybę keisti poziciją dėl Pekino įsileidimo į Jungtines Tautas, pagrindiniu argumentu vartoja Kinijos galybę. Šia prasme būdingas jau minėto australo Owen Harries pasisakymas. Pagal jį Kinija 1962 dar nėra jokia didžioji galybė. Geriausiu atveju ji gali galybe išaugti tik šio amžiaus gale, ir tai tik tuo atveju, jei kitų galybių galybė stovėtų vietoje. 1962 raudonoji Kinija tesanti žaliava galybei. Šią Harries pažiūrą patvirtina ir kai kurie kiti šaltiniai, kurie neabejoja, kad šiandien Mao kovoja labai sunkią Kinijos vidaus krizę, kurios galutinių rezultatų dar negalima nė numatyti. Vadinamos komunos sužlugdę Kinijos žemės ūkio gamybą, o natūralinis prieauglis padidinę maisto produktų poreiklavimą. Kinija atsidūrusi ant bado briaunos. Tik Australijos, Kanados, Prancūzijos grūdais gelbstisi nuo masinio bado katastrofos. Nors raudonosios armijos kariai stengiamasi izoliuoti, vistiek žinios iš namų pasiekia dalinus, kuriuose virsta antirežiminio nepasitenkinimo sėkla. Dar Sovietų Sąjungos kompartijos XXII kongreso metu Kinijos demonstruotas Kremliui afrontas šiuo metu jau esąs atlyžęs. Kinija leido Sovietų Sąjungai Mandžūrijos pasieny įvykdyti didelį irigacijos projektą, kuris anksčiau buvo blokuojamas. Pasirašyta Kinijos-Sovietų Sąjungos prekybos sutartis. Kai Mao išvijo rusus technikus, tai tie išvykdami išsigabėnę ir mašinų planus bei instrukcijas. Neįgudę vietiniai darbininkai daugelį mašinų pagreitinu tempu išve-

dė iš rikiuotės. Vykstant Chruščiovo-Mao "ideologinei kovai", jos atgarsiai labiausiai palietė Kinijos industrializaciją. Visokių atveju abiejų pusių interesai reikalavo rasti modus vivendi. Kovo 26-balandžio 16 įvykęs Kinijos kompartijos kongresas tuo atžvilgiu numatytą posūkį patvirtinęs. Todėl jame nedalyvavę eilė antikremliško nusistatymo Mao ginklanešių. Kiek toli Chruščiovo-Mao nusistatymų vieningumas yra atstatytas. Šiandien dar per anksti spręsti. Tačiau kalbos apie didelę schizmą yra taip pat tik "wishful thinking". Kalbant apie schizmas ir monolitus, dėmesio verti reiškiniai pačioje Sovietų Sąjungoje. Dabar jau aiškesni motyvai, kodėl XXII kompartijos kongrese tiek daug ugnies buvo nukreipta į vadinamą antipartinę grupę. Nagi todėl, kad ta grupė dar labai stipri ir Chruščiovo pozicijos anaipol nėra visai užtikrintos. N. Ignatovo šuolis į naujai įsteigto Sovietų Sąjungos paruošų komiteto pirmininkus ir premjero pavaduotojus, to paties Ignatovo, kurį Chruščiovas buvo degradavęs, taip pat rodo Kremliaus nenusistojusius jėgų santykius. Antra vertus, nuo 1958 Chruščiovo politikoj ryškus siekimas sumonolitinti Sovietų Sąjungą ne tik į vientisą politinį, bet ir kultūrinį organizmą. Vadinamoji Stalino konstitucija vadinamoms respublikoms buvo garantavusi jų tautinę kalbą. Chruščiovo teisminė reforma šalia respublikinės kalbos teisme lygiomis pastatė ir kitas kalbas, faktiškai rusų kalbą. Chruščiovo mokyklinė reforma panaikino konstitucijos nuostatą, kad mokyklos kalba yra gimtoji kalba ir įvedė nuostatą, kad dėstomąją kalbą sprendžia mokinių tėvai. Aišku, ko ko tuo siekiama. Labai daug rašoma apie specialinių vidurinių ir augštųjų mokyklų studentų skaičiaus padidėjimą, bet nutylima, kad į okup. Lietuvos mokyklos specialiai atsiunčiami rusai mokytis. Iš 74 technikumų 33-juose visi arba kai kurių specialybių dalykai dėstomi lietuviškai ir rusiškai. Rasinimo pastangos ypačingai sustiprintos okup. Lietuvos mokyklose po XXII kompartijos kongreso, po naujos kompartijos programos, kuri esmėje skirta sumonolitinti, sovietiniu žargonu tariant, daugianacionalinę Sovietų Sąjungą į vientisą rusišką komunistinę vienetą. Vietoj Stalino vykdyto biologinio genocido Chruščiovas yra paskūęs į kultūrinį genocidą, kuris tautiniam išlikimui lygiai pavojingas kaip ir pirmasis.

NAUJOJI L. V. S. RAMOVĖS CENTRO VALDYBA

Pirmajame posėdyje, įvykusiame 1962 m. birželio 1 d., naujai išrinktoji C. V-ba pasiskirstė pareigas:

Prof. St. Dirmantas — pirmininkas.

Išoriniams S-gos reikalams tvarkyti: Vl. Miezėlis — vicepirmininkas ir J. Švedas, jo padėjėjas.

Vidaus S-gos reikalams: K. Dabulevičius — vicepirmininkas ir J. Gaižutis — c. v. sekretorius.

J. Variakojis — išdo globėjas,
K. Oželis — išdininkas.

Siūsdamas prenumeratos mokesčių vieneriems metams, prašau įtraukti mane į nuolatinių "Kario" skaitytojų eiles. Likusioji suma, tebūna mano kukli auka šiam mūsų dar savanorių-kūrėjų pagimdytam leidiniui.

Nors tiktai dabar užsiprenumeruotų "Kari", bet nesu jo naujas skaitytojas, todėl užsisakydamas, linkiu "Kariui" stiprėti ir tęsti kovą dėl Tėvynės laisvės, o ją laimėjus, vėl tapti labiausiai mėgiamu žurnalu.

Baigdamas reiškiu pagarbą dirbantiems "Kario" redakciniam darbe, šiose sunkiose sąlygose.

Č. Žilionis,
Chicago, Ill.

KARJ PARĖMĖ:

LVS 'Ramovė' Melbourne Sk	\$.11.00
Sčiuka, J., N. Britain, Conn.	4.00
Smelstorius M., Cleveland, O.	4.00
Žilionis, Č., Chicago, Ill.	4.00
Sakalas, J., Omaha, Nebr.	3.00
Legeckis, Elena, Jamaica, NY	1.00
Smails, J., S. Omaha, Nebr.	1.00
Velička, J., Adelaide, Aust.	1.00

KARYS dėkoja aukotojams!

Čikagos ramovėnų vėliava Jėzuitų koplyčioje, gegužės 27 d. Pamaldas laiko kun. J. Kubilius; prie vėliavos: V. Diminskis, Z. Samuolis ir J. Vepštas.

B. Lungio nuotr.

RAMOVĖS SUVAŽIAVIMO DARBO POSĖDŽIAI (DALYVIO NEOFICIALUS UŽRAŠAI)

DARBO POSĖDIS GEGUŽĖS 26d.

Pirmasis darbo posėdis prasideda 2 val. p.p.

Gen. Dirmantas kviečia posėdžio prezidiumą: pirmininku Jurskį, vice-pirmininkais Šlepetį ir Budrį, sekretoriais Stankūną ir Repšį. Prezidiumas patvirtinamas atstovų plojimu.

Pirmininkas Jurskis prašo atstovus kalbėti tik esminiais reikalais, trumpai, nesileidžiant į smulkmenas. Kviečia komisijas: mandatų (pirm. gen. Tallat Kelpša) ir rezoliucijų (pirm. Ališauskas).

Prezidiumo pirmininko kvietimas, trumpai ir nedaug kalbėti ir reikalus spręsti greitai, užkliūva pirmą programos punktą svarstyti pradėjus, būtent, SAJUNGOS GARBĖS NARIŲ TVIRTINIMĄ. Daugiau kaip pusvalandis praeina besiginčijant apie kokius čia garbės narius kalbama, ar skyrių ar Sąjungos. Stebėtinai daug nuomonių ir karštai ginamų.

Ginčus nutraukia Ališauskas siūlydamas suvažiavimui pasveikinti gyvus, tremtyje esančius, 16 Vasario Signatarus ir, ta proga, surenka aukų invalidui ir negaluojančiam Signatarui prof. Kairiui.

Pirmininkaujantis pasiūlo garbės narių klausimu balsuoti, būtent, ar turėti dviejų rūšių (Sąjungos ir skyrių), ar vienos rūšies (Sąjungos) garbės narius Mandatų komisijai nurodoma patikrinti atstovams priklausanti balsų skaičiai. Kol mandatų komisija paruoš dirvą balsavimui einama svarstyti sekantį dienotvarkės

punktą: CENTRO KONTROLĖS KOMISIJOS PRANEŠIMĄ.

Komisijos p-kas Genys praneša turėtas centro organų pajamas ir išlaidas. Apyskaita suvažiavimo primama be ginčų ir patvirtinama plojimu.

Sekantis punktas, GARBĖS TEISMO PRANEŠIMAS.

Jo p-kas Jurskis džiaugsmingai praneša, jog teismui nė vienos bylos savo kadencijos metu neteko svarstyti, nes nebuvo bylų.

DISKUSIJOS DĖL PRANEŠIMŲ

Šlepetys pareiškia, jog C. V-bos pranešimai buvo daryti prieš pietus iškilmingo posėdžio metu, todėl nebuvo progos juos išdiskutuoti, kas nėra tikslu. A. Rėklaitis pabrėžia, jog tai buvo daroma todėl, kad apie ramovėnų veiklą būtų painformuoti ne tik ramovės atstovai, bet ir visuomenės. Pagaliau veiklos gairės buvo paskelbtos anksčiau ir todėl atstovams žinomos, ir apie jas gali dabar pasisakyti. Eidimtas siūlo užgirti tokią pranešimo tvarką, kuri Ramovės reikalui daugiau pasitarnauja, už tai priklauso padėka A. Rėklaičiui.

Pagaliau Jurskis dėkoja visiems C. V-bos pareigūnams už pranešimus ir skelbia juos priimtus. Plojama.

Prieinama prie pagrindinio punkto: NAUJŲ CENTRO ORGANŲ RINKINKIMO.

A. Rėklaitis painformuoja, kad senoji Kontrolės Komisija sutiko pasilikti dar vienam terminui. Todėl renkama tik nauja Centro Valdyba ir Garbės Teismas.

Pagal mandatų komisijos nurodymus atstovams išduodami balsavimo lapeliai. Tenka tik atžymėti atrinktuosius ir įteikti balsų skaičiavimo komisijai (p-kas Tumas). Balsuojama už 7 C.V-bos narius ir 3 G. Teismo narius. (Jau iš anksto Ramovės buvo nusistatyta rinkti C.V-bą iš Chicagos ir G. Teismą iš New Yorko).

Kadangi mandatų komisija dar vis dirba, skirstydama lapelius pagal atstovų turimus balsus, nutariama nedelsti laiko ir eiti prie sekancio dienotvarkės punkto;

SKYRIŲ ATSTOVŲ PRANEŠIMAI

Daugeliu atveju pranešimai buvo vienas į kitą panašūs. Tačiau juose būta ir kai kas būdingo:

Hanoverio, Vokietijoje, naujo skyriaus vardu pranešimą daro įgaliotas Genys. Skyrius jau turi 23 narius ir steigia seniūnijas. Jurskis siūlo suvažiavimui pasveikinti naują mūsų Sąjungos vienetą.

Adelaidės, Australijoje, skyriaus vardu įgaliotas kalba Rūkštelė. Tai būdingas skyrius, turįs ne tik vyrų, bet ir moterų narių. Norėtų paskleisti kuo plačiau KARĮ, bet, deja, Australijos svaras, palyginus su Amerikos doleriu, yra kiek per pigus. Prašo atpiginti Australijai KARĮ. Ramovėnų ponios ten ypač talkininkauja Ramovės parengimus ruošiant.

Bostonas. Griežė-Jurgelevičius informuoja, jog Bostone yra devynios galybės lietuviškų organizacijų, nors lietuvių neperdaugiausia. Todėl ir ramovėnai įsikibę dirba įvairiose organizacijose. Būtų gera, jei šis suvažiavimas įkvėptų ir pagyvintų specifinę ramovėnų veiklą.

Čia pirmininkaujantis paskelbia pertrauką, kurios metu atstovai bal-

Darbo posėdžių prezidiumas, iš k.: J. Šlepetys, A. Jurskis, K. Budrys, A. Repšys ir J. Stankūnas

B. Lungio nuotr.

suoja už Centro organus. Per pusvalandį atstovai atžymi ir įteikia balsų skaičiavimo komisijai lapelius ir skyrių pranešimai tęsimi toliau:

Clevelando atstovas Budrys praneša, jog skyrius yra gerame kelyje ir skaitlingiausių Ramovės skyrių. Šiuo metu yra 102 nariai. Skyrius yra gyvas ir veiklus. Numatyta suorganizuoti šaudymo sporto rungtynes. Siūlo sustiprinti prieškomunistinę Sąjungos veiklą.

Los Angeles Bertulis praneša, jog ramovėnai gyvena plačiai pasklidę. Nepareigingi, tačiau veikia. Mėgina verbuoti JAV kariuomenėje tarnavusį jaunimą.

Omahos skyriaus Bukšnys informuoja, jog skyrius gana veiklus. Tai pat yra susidomėjimo Amerikos kariuomenėje tarnavusiais.

New Yorko atstovas Šlepetys praneša, jog New Yorko tai vienas iš pirmųjų skyrių Ramovės organizacijoje. Galėtų būti skaitlingesnis tačiau savo atlieka. Skyrius yra KARIO leidėjas.

Rochesterio Saladžius praneša, kad skyriaus nariai yra įsitraukę ir į kitas organizacijas. Bando prisitrauk-

ti jaunimą tarnavusį JAV armijoje, bet nesiseka. Rengia įvairius minėjimus. Mano, kad skyrių veikla daug pareina nuo C.V-bos įkvėpimo.

Manchesterio sk. Anglijoje ir Niagaros Pusiasalio Kanadoje. Už juos praneša įgaliotas A. Rėklaitis. Abu skyriai įdomūs, nes sudėti iš buv. puskarininkių ir eilinių. Manchesterio sk. jau turi ir vieną karininką, palaiko gerus ryšius su Anglijos legionieriais, dalyvauja kartu su jais viešose iškilmėse nešdami Lietuvos vėliavą. Niagaroje vyksta kasmet garsusis kalakutų šaudymo parengimas.

Philadelphia, Jurskis praneša, kad tik 50% narių yra aktyvūs. Būna sunku išsirinkti naują valdybą. "Pabėdavojo", kad dešimtmečio knyga yra kiek perbrangi, todėl tik viena prenumerata iš viso skyriaus. Mano, kad nėra reikalo plėsti organizaciją, užtenka bent palaikyti jos dvasią, jos idėją perduoti jaunimui. Nekviesti jaunimą pas save, bet patiems eiti į jaunimą! Siūlo paruošti jaunimui Lietuvos kariuomenės filmą.

Skyrių pranešimus baigus, gen. A.

Rėklaitis informuoja, jog pagal atstovų turimus mandatus, iš 725 Ramovės narių, šiame susirinkime atstovaujama yra 551.

Diskusijų dėl skyrių veiklos nekilus, toliau svarstomas

SKYRIŲ VEIKLOS PAGYVYNI-MAS. Šio punkto svarstymo pagrindą sudaro C. v-bos siūlymas (žiūr. 172 psl., kur jie atskirai paskelbti). Siūlymo paragrafai sunumeruoti, todėl jie priimami paeiliui, papildant;

1. Priimti, papildant Ališausko siūlymu, pagal Jurskį, — "eiti patiems į jaunimą". 2. Priimti, 3. Priimti, papildžius Griežei - Jurgelevičiui: — duoti gerų mokslo veikalų; gen. Rėklaitis: — nuo pat Sąjungos įkūrimo yra stengiamasi parašyti Lietuvos Karo istoriją, tam renkama medžiaga. Jos nėra pakankamai, todėl nusistatyta rašyti populiaraus pobūdžio veikalą; Raulinaitis: — mokslinei karinei istorijai parašyti trūksta atskirų laikotarpių studijų; Ališauskas: — vistiek rašysime gerą mokslinį veikalą ir kartu populiarių; Budrys: — dėti pastangas surinkti medžiagą iš paskutinių okupa-

Rezoliucijų komisija ir sekretoriatas ruošia nutarimų projektus, iš k.: A. Repšys, J. Stankūnas, P. Saladžius ir K. Ališauskas.

B. Lungio nuotr.

Birutininkės ramovėnų tarpe darbo posėdžių metu, iš k.: V. Lipčienė, J. Gaižutis, A. Bukšnieė, E. Gaižutienė ir K. Dabulevičius.

B. Lungio nuotr.

cijų, kad ji nežūtų, tam reikalingi tų įvykių dalyvių ir liudininkų atsiminimai. 4. Priimti. Ališauskas papildo: — Salaspilio mūšio studijai parašyti yra numatyti du žmonės, plk. O. Urbonas — karinę dalį ir prof. Z. Ivinskis — politinę. 5. Priimti. Ališauskas papildo: — skirti ne vieną, bet dvi ar tris, kad ir mažesnes premijas. Jurskis — reikia rasti mecenatą. Rūkštelė: — šiaudien neberašoma heroiškomis temomis ir dailininkai nepiešia patriotinių paveikslų, nes tada jie puola mi kaip nepažangūs. Patriotizmas šiaudien "neaktualus" ir nemadoj. Todėl per KARI turėtų būti puolama ir naikinamos tos bakterijos žalojančios patriotizmą. Dar daugiau, visi ramovėnai turėtų eiti į lietuvišką spaudą ir kovoti su tuo kirminu ėdančiu Tėvynės meilę. 6. Jurskis: — užsakyti meno kūrinį netiktų. Menininkas turi kurti laisvas, be užsakymo, o tik iš širdies. Rūkštelė: —

užsakymai menui yra žinomi jau 2000 metų. Renesanso didieji meno galiūnai darė viską pagal užsakyumus. A. Rėklaitis — premija nėra numatoma kaip atlyginimas, bet tik kaip paskatinimas sukurti vertingą kūrinį. Budrys — tą premiją sukelti bus sunku vien tik kepture renkant pinigus. Jurskis: — taigi, reikia mecenato. Siūlymas, iš viso, priimtas. Taip pat priimti 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13 ir 14 paragrafai. 15. priimtas su Ališausko pastaba: — lai C. V-ba sušaukia tų organizacijų konferenciją, kad reikalą išsiaiškintų.

Sekantis punktas:

SĄJUNGOS SAVIŠALPOS IR PREPREMIJŲ FONDŲ TVIRTINIMAS

A. Rėklaitis painformuoja, jog KARIO straipsnių premijos jau veikia, reikia jas tik patvirtinti, o savanoriški ir savarankiški šalpos fondai irgi jau egzistuoja, reikia tik

juos formaliai patvirtinti. Susirinkimas tą ir padaro.

šiuo metu grįžtama prie pirmojo, neužbaigto ir atidėto dienotvarkės punkto. Balsuojama už garbės narių instituciją. Iš 73 balsų, už dvejus garbės narius (Sąjungos ir skyrių) pasisako 45, už vienos rūšies (Sąjungos) tik — 19, kiti susilaiko.

Pagaliau, balsų skaičiavimo komisija suskaito balsus ir Tumas praneša rezultatus. Buvo paduota 73 lapeliai ir į C. Valdybą išrinkti (alfabeto tvarka) šie ramovėnai:

1. K. Dabulevičius — 64 balsai,
2. S. Dirmantas — 59 balsai
3. J. Gaižutis — 63 balsai
4. V. Mieželis — 60 balsai,
5. K. Oželis — 64 balsai
6. J. Švedas — 55 balsai
7. J. Variakojis — 35 balsai

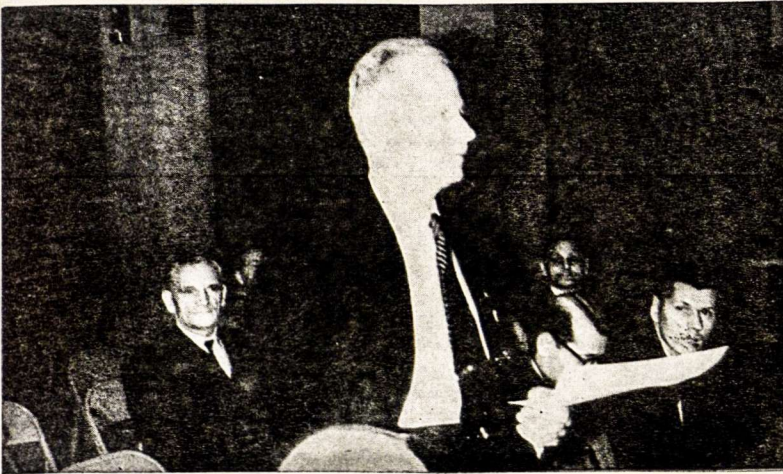
Kandidatai:

1. A. Tveras — 25 balsai,
2. A. Juškevičius — 19 balsų.

Pertraukos metu pasirašoma į L. K. Muzėjaus svečių knygą, iš k.: F. Eidimtas, A. Rūkštelė ir Z. Raulinaitis

B. Lungio nuotr.

Balsą turi gen. K. Tallat-Kelpša
A. Tamošiūno nuotr.

Į Garbės Teismą:

1. J. Šlepetys — 70 balsų,
2. E. Noakas — 40 balsų,
3. J. Kiaunė — 32 balsai,

Kandidatai:

1. L. Virbickas — 31 balsas,
2. V. Vilutaitis — 25 balsai.

Toliau diskusijos vėl grįžta prie pirmojo dienotvarkės punkto. Priinama nuomonė, kad skyriaus garbės narius nėra reikalo C. V-bai tvirtinti.

Gen. Dirmantas siūlo į Sąjungos garbės narius gen. konsulą P. Daužvardį, greta jau pačioje pradžioje pasiūlytų ir plojimu patvirtintų gen. P. Plechavičiaus ir g. konsulo Bielskio. Susirinkimas priima ir patvirtina.

Tuo dienos programa ir buvo išsemta. Kadangi dar buvo likę šiek tiek laiko, buvo nuspręsta pradėti sekančio darbo posėdžio programą. Kviečiamas Raulinaitis informuoti apie KARIO REIKALUS:

Prie stambiųjų Ramovės darbų, minėtų C. V-bos pranešime, be abejo, priskirtinas ir KARIO leidimas. Jis paskleidžiamas visame pasaulyje ir lieka nesunaikinamas paminklas mūsų darbų, pastangų, siekimų ir idėjų. Turinio atžvilgiu KARIUI daug padeda įsteigtos premijos. Tačiau pagrindinis rūpestis tai prenumeratorių skaičiaus pakėlimas. Raulinaitis siūlo remtis jo straipsniu paskutiniame KARYJE "Suvažiavimas ir KARIO reikalai", priimti ten pabrėžtus punktus ir įpareigoti Ramovės skyrius juos vykdyti. Baigdamas dėkoja visiems KARI remiantiems, kaip bendradarbiams, taip ir skyriams, aukojantiems žurnalo palaikymui, ypač Clevelandui, kuris yra stipriausias ramstis.

Bertulis iškelia klausimą kas turėtų reaguoti į, pav., lenkų spaudoje nuolat falsifikuojamą mūsų istoriją? Gal KARYS? Daugumos nuomone, tai visų reikalas. Kas tik tą pastebi turi reaguoti, ar bent pain-

formuoti. Ališauskas užklausia ar KARYS sutiktų išleisti ruošiamą Lietuvos karinę istoriją? Raulinaitis patvirtina, kad taip, mielu noru patalkininkaus. Jurskis pasiūlo rezoliucijų komisijai paruošti specialią KARIO reikalų rezoliuciją. Taip pat siūlo suvažiavimui išreikšti padėką KARIO redakcijai ir administracijai už atliekamą didelį darbą. Suvažiavimas ploja.

Gen. Rėklaitis mano, kad tuos konkrečius KARYJE paskelbtus siūlymus KARIO reikalų reikėtų papunkčiui apsvarstyti ir priimti. Jurskis siūlo ramovėnams priverstinę prenumeratą. Šlepetys mano geriau nevertoti prievartos, ieškoti kitų būdų KARI platinti, nes prievarta gali sumažinti kandidatų į ramovėnus skaičių. Bukšnys informuoja, jog Omahoje Lietuvių Bendruomenė prenumeruoja išvykstantiems į JAV kariuomenę vyrams KARI.

Buvo dar iškelta keletas pasiūlymų, pav. užprenumeruoti KARI ir grįžtantiems iš JAV kariuomenės ir Ramovės skyriams užsakyti visiems nariams žurnalą, o paskui išreiklauti iš narių prenumeratą. Diskusijos baigiasi, nes laikas jau irgi pasibaigė ir laikas ruošti į banketą. Skelbiama pertrauka iki ryt dienos.

DARBO POSĖDIS GEGUŽĖS 27 D.

Po iškilmingų pamaldų Tėvų Jėzuitų koplyčioje, dalyvaujant Chicago ramovėnų vėliavai, ir išklauius turiningo pamokslą, kurio metu primintas ir ramovėnų suvažiavimas, posėdis buvo tęsiamas 11 val. Jau-nimo Centre.

Pirmininkaujantis perskaito keletą pavėluotų sveikinimų ir pranešimus, kurie bus pasiūti pakeltiems į Sąjungos garbės narius.

Toliau aptariami nebaigti KARIO REIKALAI. Pakviestas KARIO redaktorius, priminęs, jog vienas iš Sąjungos uždavinių yra lietuviškų karinių tradicijų išlaikymas, praneša, jog ir KARYS tuo reikalų deda pastangų, ir ne vien tik savo puslapiuose. Ta proga jis įteikia Laisvės Kovų Muzėjaus vedėjui P. Šeštakauskui dovanas: Lietuvos riterio Semėnavičiaus veikalo Artis Magnae Artilleriae, išleisto 1650 m. Amsterdame, knygą. Tačiau KARIUI rūpi ne

De'egacijų pasitarimai: K. Budrys aiškinasi su savo skyriaus atstovais
A. Tamošiūno nuotr.

tik senosios karinės tradicijos palaikyti, bet ir naujos kurti. Todėl Raulinaitis prašo muzėjaus vadovybę įsteigti specialų skyrių ar vitriną pirmojo Lietuvos Respublikos kareivio Stasio Butkaus atminčiai. Tam tikslui jis įteikia ir pirmuosius eksponatus: Stasio Butkaus atsiminimų rankraščius, jo įvairių organizacijų liudijimus ir žiedą, kuris jam buvo įteiktas L.L.K. Invalidų Sąjungos, 60 metų amžiaus sukaktį švenčiant.

Dovanas priimdamas šeštakauskas praneša, kad toks pirmūnų skyrius muzėjuje yra jau planuojamas. Be to, jis prašo KARIO redaktorių išsiaiškinti ir pasistengti išgauti muzėjui istorinėmis temomis paveikslus, kurie yra laikomi gen. kons. Budrio žinioje.

Gen. Rėklaitis siūlo priimti, paskutiniame KARIO numeryje paskelbtus, konkrečius redakcijos punktus, kurie žymiai sustiprintų KARĮ. Rūkštelė siūlo daugiau dėti nuotraukų iš skyrių veiklos. Budrys keičia KARIO atstovus į KARIO GEGUŽINĘ Clevelande, birželio 17d.

Gaižutis: — mūsų nutarimai gražiai skamba, bet dėja, kaip jie skyriuose bus vykdomi? Netvarka, kai neramovėnai skaito KARĮ, o ramovėnai neskaito! Ališauskas ir Stankūnas mano, jog kiekviename skyriuje reikėtų turėti KARIO platintoją. Stankūnas siūlo tuoj pat skyriams skirti KARIUI paremti auką. Šlepetyšs mano, jog spaudimo čia nereikėtų daryti ir per griežtų nutarimų. Jurskis siūlo baigti diskusijas ir neužmiršti padėkoti New Yorko skyriui, KARIO leidėjui, už didelį darbą.

Sekantis dienotvarkės punktas:

SĄJUNGOS GARBĖS ŽENKLELIS sujungiamas su **SĄJUNGOS STATUTO PAPILDYMO PROJEKTU**. Nutarta C. V-bos projektą priimti (žiūr. šio reportažo pabaigą).

Jurskis siūlo įvesti Sąjungos garbės ženklelį, kuris būtų įteikiamas garbės nariams ir nusipelnusiems Ramovėi asmenims, prie to būtų įteikiamas ir specialus diplomatas, kuris turėtų geros propagandinės reikšmės. Šlepetyšs mano, kad netinka pradėti dekoruoti savus narius ir pan. Gal diplomatas ir būtų priimtinas. Pakilo ir daugiau balsų prieš dekoracijas.

REZOLIUCIJŲ PRIĖMIMAS: jų projektus skaito Ališauskas, Sala-

džius ir Griežė-Jurgelevičius. Kyla daug aiškinimų ir ginčų. Priekaištaujama, kad rezoliucijos per daug bendro pobūdžio, nespecifinės, ar neaiškios. Balsų girdėti už politines ir prieš politines rezoliucijas. Rūkštelė siūlo rezoliucijose pabrėžti patriotizmą. Budrys — antikomunistinį momentą. Jis net parodo atsivežtą Sovietų Sąjungos modelį: pilką karštą su didžiule raudona žvaigžde ant viršaus — tautų žudymo simbolį. Ališauskas pritaria, jog reikėtų atkreipti mūsų veiksnių dėmesį į mums rūpimus, kad ir politinius reiškinius. Jam pritaria Žilys. Griežė-Jurgelevičius priešingos nuomonės, juk turime Vliką ir kitus veiksmus, politika jų sfera, ne Ramovės. Dar kalba Šlepetyšs, Rūkštelė ir gen. Rėklaitis. Pagaliau, bendrą suvažiavimo nusistatymą išsiaiškinius, pavedama C. V-bai galutinai apšluoti rezoliucijas ir jas paskelbti. (žiūr. šį KARIO nr.).

Pagaliau prieinamas paskutinis suvažiavimo dienotvarkės punktas: **SUMANYMAI IR SIŪLYMAI**. K. Ališauskas, kaip ir visą laiką, veiklus, judrus ir nuoširdus, siūlo suvažiavimui pasveikinti mūsų politinius ir visuomeninius veiksmus. Jurskis prideda — ir padėkoti visiems sveikinusiems šį suvažiavimą. Dar išky-la karinio techniško žodyno reikalus. Paašškėja, kad studentai technikai dirba tuo reikalu. Apie tai informuoja Vintartas. Taigi darbą reikia apjungti.

Ališauskas primena A. Rėklaičio atliktą didžiulį darbą paruošiant Dešimtmečio knygą ir siūlo suvažiavimui išreikšti autoriui padėką. Visi ploja. Bukšnys siūlo C. V-bai organizuoti 1944-50 metų kovų Lietuvoje aprašymą. Ališauskas atsako, kad

Du pirmininkai: gen. S. Dirmantas C. V-bos ir J. Gaižutis čikagos skyr.

jau tas darbas dirbamas, tik, suprantama, eina lėtai, Šlepetyšs pareiškia, jog padėka priklauso ir birutininkams — tegul jos ir toliau dirba kartu su ramovėnai. Visų pritarimas. Budrys pasiūlo, kad C. V-ba registruotų skyriuose sukuriamas karines tradicijas ir jas skelbtų.

Posėdis, pagaliau, baigiamas. Pirmininkas Jurskis taria padėkos žodį ir pabrėžia, jog šis suvažiavimas padarė jį dideliu optimistu, ko jis linki ir visiems suvažiavimo dalyviams. Jis dėkoja rengėjams ir vaišintojoms, o naujajai Ramovės valdybai linki sėkmės. Visi gieda Lietuvos Himną ir pradeda skirstytis. Laikas — kažkiek minučių po 2 val.

Z. R.

K. Ališauskas dar vis rašo, kai A. Rėklaitis patarinėja posėdžio pirmininkui A. Jurskiui.

A. Tamošiūno nuotr.

KARIO reikalų svarstymas ir darbo posėdžio pabaiga: Z. Raulinaitis praneša. Dešiniajame krašte, priekyje, gen. M. Rėklaitis (šalia C. V-bos pirm. gen. S. Dirman-to), stipriai rėmęs KARIO sustiprinimo reikalą.

B. Lungio nuotr.

30.V.62

Geriausiai pailsėsit per atostogas garsiam Cape Cod kurorte, vienoje gražiausių liet. vasarviečių

JANSONŲ VILOJE

“AUDRONĖ”

87 East Bay Rd., Osterville, Cape Cod, Mass.

Tel. GA 8-8425

Vila “Audronė” ir atskiras namelis “Audrutė”, šiemet dar padidinta ir svečių patogumui patobulinta, atidaryta birželio mėn. 16 d. Vila yra prie pat jūros plažo, gražiam pušų parke. Labai gražūs ir patogūs kambariai ir geras lietuviškas maistas.

Kreiptis:

AUDRONĖ - JANSONAS

“Brangūs Kolega,

Šiuo kvituoju Jūsų laiško gavimą ir jame K. Bielinio vardu išrašytą čekį sumai 75 dol. “Ramovės” narių suvažiavimo skirtą mane sušelpti. Prie čekio pridėtas “Ramovės” narių suvažiavimo laiškas su šiltais man sveikinimais ir linkėjimais.

Aš labai nuoširdžiai dėkoju “Ramovės” narių suvažiavimui bei jo prezidiumui už man suteiktą pašalpą, už linkėjimus ir už tai, kad manęs nepamiršote.

Neperdėdamas savo nuopelnų manajam kraštui ir manajai tautai, naudoju ir šią progą pareikšti, kad kol mano sveikata man leis, skaitysiu neatšaukiama savo pareigą ir ateityje daryti kas galima, kad mūsų Lietuva būtų laisva, ir savo valia bei laisvomis pastangomis siektų pažangos, klestėjimo ir laimės.

Tau, mielas Kolega, už man nuolat šiltą širdį, labai nuoširdžiai ačiū.

Jūsų Steponas Kairys”

Ramovėno K. Ališausko iniciatyva, suvažiavimo metu, dalyvių paaukotus 75 dol., kaip išdininkas prof. Steponui Kairiui Remti Komiteto, o kaip Ramovės C. Valdybos pirmininkas, suvažiavimo prezidiumo pasirašytą aktą-laišką, neatidėliojant buvau persiuntęs gerbiamajam 16 d. Vasario Akto signatarui, kuris vis dar, deja, randasi sveikstantiems skirtoje įstaigoje.

STASYS DIRMANTAS

L. V. S. "RAMOVĖ" STATUTO PAKEITIMO BEI PAPILDYMO PROJEKTAS

1. Statuto str. 1 perredaguoti taip:
1. Mes, buvę Nepriklausomos Lietuvos kariai, matydami, kad komunizmas grėsia pavergti laisvąjį pasaulį, kad kova dėl pasaulio ir tuo pačiu dėl Lietuvos laisvės pareikalavo ir pareikalau daug aukų ir pasišventinimo,

n u t a r ė m e

- jungtis be jokių politinių pažiūrų skirtumo į Lietuvos Veteranų Sąjungą "RAMOVĖ", kad sutelktomis jėgomis įsijungtume į kovą su rusiškuoju imperikalizmu ir pasauliniu komunizmu, kad atstačius Nepriklausomą Lietuvos valstybę."
2. Statuto 5 str. papildyti taip:
"c) tarnavę Lietuvos Vietinėje Rinktinėje ir Savisaugos dalyse, d) Nepriklausomybės kovų ir okupacijų partizanai,"
3. Stat. 6 str. perredaguoti taip:
"6. Asmenys, ypatingai nusipelnę L.V.S. "RAMOVĖI", gali būti renkami, pagal nuopelnus, L.V. S. "RAMOVĖ" skyriaus ar visos Sąjungos garbės nariais."
Pastaba; Garbės narių rinkimo tvarka ir jų teisės nustatytos taisyklėmis priede Nr. 1."
4. Prie st. 19 str. pridėti pastabą:
"Pastaba: Vėliavos aprašymas eina šio statuto priedu Nr. 2."
5. Po 19 str. įrašyti naują straipsnį tokį:
"L.V.S. "RAMOVĖ" turi nustatytos formos ženklelį.
Pastaba: Ženklelio nuostatai eina šio statuto priedu Nr. 3."
6. Iš statuto 31 str. išbraukti žodį "absoliučiai" ir jo vieton įrašyti žodį "paprastai".
7. Statuto 35 str. punktą "d" papildyti taip:
"Iš paskutinės eilutės išbraukti jungtuką "ir", po žodžio "pobūdis" įrašyti. "iš skyrių išstojusių, persikėlusių kitur ir mirusiųjų sąrašai".
8. Statuto 49 str. punkte "g" po žodžio "Centro" įrašyti "Valdyba".
9. Statuto 54 str. išbraukti žodį "absolūtine" ir įrašyti "paprasta"
10. Statuto 58 str. punktą "f" perredaguoti taip:
"f) atlieka kitus šio statuto numatytus ar gyvenimo aplinkybių išskeltus Sąjungai artimus reikalus.
11. Po statuto 65 str. įrašyti pastabą:
"Pastaba: Antspaudo aprašymas eina šio statuto priedu Nr. 4.

STATUTO TECHNIŠKAS PERTVARKYMAS

1. Papildyti, pertvarkyti ir suderinti statuto skyrių pavadinimų šriftus.
2. Pertvarkyti statuto straipsnių numeraciją ir straipsnių eilę pagal jų reikšmę ir prasmę.
3. Suvienodinti terminologiją.

Sąjungos garbės narių rinkimo taisyklės ir narių teisės (Priedas Nr. 1)

1. L.V.S. "RAMOVĖ" skyriaus garbės nariai renkami skyriaus narių visuotinio susirinkimo.
2. Sąjungos garbės nariai renkami Sąjungos Skyrių Atstovų Susirinkimo.
3. Kandidatus į skyriaus garbės narius gali siūlyti kiekvienas Sąjungos skyriaus narys motyvuotu pareiškimu skyriaus valdybai. Skyriaus valdyba, jei tam pasiūlymui pritaria, jį pristato visuotiniam skyriaus narių susirinkimui svarstyti. Skyriaus visuotinis narių susirinkimas nemažiau 2/3 dauguma priima arba atmeta.
4. Kandidatus į Sąjungos garbės narius gali parinkti kiekvienas Sąjungos skyrius ir jų sąrašą su savo motyvais prisiunčia Sąjungos Centro Valdybai.
Sąjungos Centro Valdyba, skyrių pristatytus kandidatus, jei pritaria, pateikia Visuotiniam Skyrių Atstovų Susirinkimui.
5. Sąjungos garbės nariu kandidatas laikomas išrinktu, kai gauna nemažiau 2/3 susirinkimo atstovų balsų.
6. Išrinktieji garbės nariai įtraukiami, pagal išrinkimą, į skyriaus ar Sąjungos narių sąrašus ir, nors būtų išrinkti ir ne iš Sąjungos narių tarpo, turi teisę dalyvauti visuose Sąjungos susirinkimuose sprendžiamuoju balsu.

L.V.S. "RAMOVĖ" skyriaus vėliava (Priedas Nr. 2)

1. Vėliavos fonas: žalias, tamsus.
2. Vėliavos dydis: 100 x 150 cm (40 x 60 colių)
3. Vėliavos apsiuvimai ir užrašai: auksinė spalva.
4. Vienoje vėliavos pusėje, viduryje: sidabrinės spalvos Vyties kryžius ir apačioje skyriaus užrašas, pav., Clevelando Skyrius.
5. Kitoje vėliavos pusėje, augštai ir kairiajame kampe: tautinės spalvos.
6. Vėliavos medžiaga: šilkas ar vilna.

7. Vėliavos kotas: 2 m. ilgio, sudedamas iš dviejų dalių. Žiedai ir antgalvis bronzinės, arba auksinės spalvos.
8. Vėliavos koto antgalyje: Vyties kryžius arba Gedimino stulpų ženklas.
9. Vėliavos makštys: juodos spalvos. Pastaba; maži nukrypimai yra leidžiami.
Šią vėliavą L.V.S. "RAMOVĖ" Centro Valdyba 1951 metais rugsėjo 17 dieną patvirtino. (Protokolas Nr. 14)

L.V.S. "RAMOVĖ" ženklelio nuostatai (Priedas Nr. 3)

1. Sąjungos nario ženklelis yra lietuvių kario pasiaukojimo, garbės ir kovos ženklas.
2. Sąjungos nario ženklelį viešai gali nešioti tik Sąjungos nariai.
3. Ženklelis nešiojamas prisegtas prie švarko kairiojo atlapo kilpos. Viešai nešiojamas Sąjungos ženklelis simboliškai atstoja kario uniformą.
5. Sąjungos narys, nešiodamas ženklelį, yra morališkai įpareigotas nepažeisti privalomo kariui-Sąjungos nariui-orumo viešoje vietoje.
6. Ženklelio atvaizdas gali būti naudojamas siunčiamų raštų antgalvių, asmens liudijimų bei įvairių spausdinių papuošimui.

L.V.S. "RAMOVĖS" antspaudas (Priedas Nr. 4)

L.V.S. "RAMOVĖ" antspaudas yra JAV-se organizacijų vartojamų antspaudų pavyzdžio. Yra lengvo metalo. Antspaude Sąjungos vardas įrašytas anglų kalba:

THE LITHUANIAN VETERANS ASSOCIATION "RAMOVĖ",

Inc., Illinois". Antspaudo centre Gedimino stulpai.

L. V. S. RAMOVĖS SUVAZIAVIMO (1962 m. V. 26 ir 27 d.)

ĮGALIOTŲ ATSTOVŲ SĄRAŠAS

Centro Valdyba	Turėjo balsų
Dirmantas stasys	1
Plekavičius, Povilas	1
Rėklaitis, Mikas	1
Turnas, Juozas	1
Rėklaitis, Antanas	1
Švedas, Jonas	1
Oželis, Kazys	1
Centro kontrolės komisija	
Genys, Petras	1
Zilys, Povilas	1
Avižienis, Antanas	1
Chicago skyrius	
Gaižutis, Jonas	4
Stankūnas, Jurgis	1
Samuolis Zenonas	1

Repšys, Albinas	1	11. JAV LB Tarybos Prezidiumo pirm. St. Barzdukas.
Ambraziejus, Bronius	1	12. Lietuvos Kariuomenės Kūrėjų — Sav. C.V. pirm. J. Švedas.
Baleišis, Antanas	1	13. Lietuvos Kariuomenės Kūrėjų — Chicagos sk. pirm. J. Tamulis.
Ališauskas, Kazys	1	14. JAV LB Chicagos Apygardos V-bos pirm. K. Drunga.
Clevelando skyrius		15. Aleksandras ir Sofija Mantautai.
Budrys, Kazys	2	16. Adv. Bagdžiūnas-Borden.
Eidimantas, Feliksas	2	17. Lietuvos šaulių S-gos Tremtyje C.V.I-as vicepirm. A. Valatkaitis.
Leknickas, Lionginas	2	18. Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų S-gos pirm. J. Jasiukaitis.
Staskūnas, Linas	1	19. Tėvų Jėzuitų Vyresnysis Amerikoje, Bruno Markaitis, S.J.
Tallat-Kelpša, Kazys	2	20. Lietuvių Skautų Brolijos vardu sktn. B. Juodelis.
Tarutis, Zigmas	2	21. Lietuvių Tautinės S-gos Chicagos sk. vardu dr. J. Dauparas.
New Yorko skyrius		22. Šviesos ir Santaros Filisterių Kolegijos Chicagos sk. vardu G. Na rienė.
Šlepetys, Jonas	4	23. Vilniaus Krašto Lietuvių S-gos pirm. Dundulis.
Raulinaitis, Zigmas	1	24. Nepriklausomos Lietuvos redaktorius J. Kardelis.
Los Angeles skyrius		26. Dirvos vyr. redaktorius J. Čiurberkis.
Bertulis, Juozas	3	26. Savaitraščio "Laisvosios Lietuvos" vardu A. Kaulėnas.
Bostono skyrius		28. Lietuvių Skautų S-gos Tarybos Pirmijos pirm. A.V. Dundzila ir sekr. G. Musteikytė.
Griežė-Jurgelevičius Stasys	4	29. Lietuvos Laisvės Kovų Invalidų D-jos pirm. B. Tvarkūnas.
Philadelphijos skyrius		30. Pietų Australijos ramovėnų sk. pirm. C.J. Zamoiskis.
Jurskis, Alfonsas	5	31. Melbourne ramovėnų sk. pirm. K. Baltokas.
Omahos skyrius		32. Hannovero (V. Vokietija) ramovėnų sk. pirm. I. Apyrubis.
Bukšnyš, Jurgis	2	33. Hartfordo ramovėnų sk. pirm. I. Simonaitis.
Jonušas, Bronius	1	34. Plk. O. Urbonas iš Švedijos.
Rochesterio skyrius		35. Liet. Bibliografijos Tarybos vedėjas A. Ružanec-Ružancovas.
Saladžius, Pranas	3	36. Gen. S. Dirmantas, žuvusiems dėl Lietuvos Laisvės Paminklo Globos Komiteto, Lietuvių Prof. Draugijos ir Pas. Lietuvių Inž ir Arch. Sąjungos vardu.
Hartfordo skyrius		
Šlepetys, Jonas (N.Y. Sk.)	4	
Hannoverio skyrius (V. Vokietija)		
Genys, Petras (Chicagos sk.)	3	
Adelaidės skyrius (P. Australija)		
Rukštelė, Antanas (Chicagos sk.)	6	
Manchesterio skyrius (Anglija)		
Plechavičius, Povilas	4	
Niagaros Pusiasalio (Can.) skyrius		
Rėklaitis, Antanas	4	

**RAMOVĖS SAJUNGOS IR
BIRUTĖS DRAUGIJOS
SUVAŽIAVIMĄ**

Raštu sveikino:

1. Lietuvos Diplomatijos šefas min. St. Lozoraitis.
2. Lietuvos Atstovas JAV min. J. Kajeckas.
3. Lietuvos Įgaliotas Ministeris Londone, K.B. Balutis.
4. Lietuvos Ministeris Urugvajuje dr. K. Grauzinis.
5. Lietuvos Gen. Konsulas New Yorke J. Budrys.
6. Lietuvos Konsulas Kanadoje dr. J. Zmuidzinas.
7. Lietuvos Konsulas Los Angeles dr. J. Bielskis.
8. Lietuvos Konsulas Bostone adv. Shallna.
9. Vyr. Lietuvos Išlaisvinimo K-to pirm. dr. A. Trimakas.
10. Lietuvos Laisvės Komiteto pirm. V. Sidzikauskas.

**SUVAŽIAVIMO BANKETO
MENINĖ PROGRAMA**

1. Filmas "Pagarba žuvusiems";
2. Koncertinė dalis: Už žalios girės — K. V. Banaičio, Visur tyla — S. Gruodžio, Dar nepaketau — S. Šimkaus. Išpildė sol. V. Liorentas. Scherzo, B minor — Chopin, išpildė pianistas A. Vasaitis; Toreodoro daina iš operos Carmen — G. Bizet, Du Grenadieriai — Schumann, Non piu Andrai, iš op. Figaro vestuvės — W. A. Mozart, išpildė solistas V. Liorentas. Solistui akomponavo muzikas A. Vasaitis. Programai vadovavo ramovėnas K. Oželis.

**LAISVĖS KOVŲ MUZĖJAUS
KLAUSIMU.**

Paskutiniame "Kario" numeryje, skaitant "Ramovės" dešimtmečio apžvalgą, teko vėl užklysti minčių liečiančių jau taip senai girdėtą Laisvės Kovų Muzėjaus įkūrimo klausimą. Sunku yra įsivaizduoti vertingesnį projektą, kuris, be abejonės, būtų vienas iš pačių didžiausių darbų atliktų mūsų tremties kartos, nors dalinai pateisinant šių dienų nuveiktus darbus Lietuvai, bei lietuvių idėjai. Todėl nemanau jog būtų suklysta pasakyti, kad šale Litanistinių mokyklų ir mūsų spaudos, nemažiau reikšmės turėtų būti skiriama, tokiam Tautos Muzėjui, kurį aplankytų kiekvienas į šią mūsų išeivijos sostinę atklydęs ne tik lietuvis patriotas, bet ir kelintos kartos jaunuolis-jaunuolė, kurie jau tik angliškus paaikškinimus beįskaitydami, susikaups stebėdami šiuos gyvuosius įrodymus protėvių šalies: kaip galingos valstybės senovėje ir nepriklausomos valstybės jau moderniais XX amžiaus laikais.

Apsilankymas tokioj Lietuvių Tautos šventovėje gan aiškiai įrodytų bet kam, jog lietuvių tauta bet kuriam istorijos laikotarpy kovoję, aukojosi dėl Lietuvos laisvės, ir ją atgavus kūrė laimingą nepriklausomą gyvenimą. Tuo būdu atremiamas bet koks samoningas melas ar suklaidintos informacijos, kurių galima dažnai užtikti šio krašto spaudoje.

Muzėjus savo įvairiais, įrodančiais eksponatais tvirtai įtikintų, jog ten prie Baltijos buvo ir privalo vėl būti pilnateisė Lietuvos valstybė, todėl tokio muzėjaus vertės jokios prakalbos nei ilgiausi straipsniai niekuomet neatstos. Ir kas bepaliktų iš mūsų organizacijų, parapijų ar kt., šis Lietuvių Tautos Muzėjus niekuomet nesuamerikonės — visuomet pasilikdamas Lithuanian National Museum.

Žinoma, nebus jis toks turtingas, kaip kad Vytauto Didžiojo Muzėjus Kaune buvo, bet jis bus turtingesnis, kaip kad anas muzėjus dabar yra, kuriame priversta visokio okupanto balagano, nieko artimo ar vertingo neturinčio lietuvių tautos širdžiai. Nors ir nestovėtų prie šio mūsų muzėjaus prie širvintų, Radviliškio ar Kalkūnų kovojuosius patrankos tačiau apdovanojimo ženklai tų, kurie ten kovoję, mums dalinai tą patį kalbėtų.

Nevardinsiu čia daugybę eksponatų, modelių ir kt. kuriuos mes dar galėtume surinkti bei pagaminti čia išeivijoje, nes turime žmones kurie šiuo technišku muzėjaus įrengimu

jau rūpinasi ir apie tai daugiau patirties ir idėjų turi negu mes galėtume pasiūlyti. Kuo mes galėtume iniciatoriams pasitarnauti? Nagi, keldami tą idėją mūsų Bendruomenėje visais galimais būdais. Nes, bent iki šiol, tai tiesiog nesuprantamai, mažai apie tai bekalbama, o idėja tokia didi ir pilnai įgyvendinama. Jeigu tik mes tinkamai išnešime šią idėją į viešumą, o tuomet ir dolerių atsirastų, nes patirtis parodė, jog vertam lietuviškam reikalui mūsų visuomenė yra gan duosni. Be platesnės paramos ramovėnams būtų sunku tai įgyvendinti nes atrodytų jog pirmiausia susiduriama su patalpos klausimu, kurią jau reikėtų nuosavą įsigyti ir žinoma, jeigu galiu būtų leisti — prie kokio lietuviško centro.

Ne šio straipsnio tikslas gilintis į tolesnes detales, bet yra būtina kad idėja būtų keliama, jeigu tikslo norime siekti. Būtų gera daugiau išgirsti iš žmonių, kurie arčiau su tuo darbu susipažinę, bei patyrę, nes šis tikslas įgyvendinamas kol kas tik vyresniosios kartos rūpesčiu. Mes, kurie palikome Lietuvą dar tik baigdami pradžios mokyklą, niekuomet negalėsime šio objekto įgyvendinti, nes atsiminimai, o ypatinai dar iš nepriklausomybės laikų, tėra labai riboti. Tad norėtusi palinkėti išstvermės iniciatoriams šiam didžiam darbe, statant jokio okupanto nepasiekiamą paminklą Lietuvos Valstybės garbei, o lietuvių visuomenė tikriausiai šio darbo naudą supras ir parems.

Česlovas Žilionis

Rockford, Ill.

Ats. mjr. Mačiulis savo atsiminimuose apie 2 pėst. pulką "Kario" Nr. 3 rašo:

"Panemunėje liko IV batalionas, kar. Butkauskas vadovaujamas... Šios likusios dalys į pulką nebeatvyko ir iš jų vėliau buvo suformuotas atskiras Marijampolės batalionas, vėliau pavadintas 6 pėstininkų pulku".

Cia noriu kiek papildyti, bei patikslinti iš savo atsiminimų, nes man teko tarnauti 2 pėst. pulke kar. Butkauskas vadovaujamame batalione.

2. PĖST. PULKO I-as batalionas, kar. Butkauskas vadovaujamas, kovo mėn. pabaigoje buvo pasiūstas prieš bolševikus į Žiezmarius. Po eilės sėkmingų kautynių, išmušus bolševikus iš Žaslių - Strašiūnų, batalionas prie Vievo suėjo į sąlyti su lenkais. Batalionas šiame rajone išbuvo (štabas Strašiūnai) iki gegužės mėn. ir buvo prisaikdintas pulko vadui karin. Glovackiui dalyvaujant.

Gegužės mėn. viduryje gavo įsakymą vykti į Kėdainius, iš kur pradėjo žygį Šėta-Raguva-Kupiškis. Iš 2 pėst. pulko sąstato batalionas galėjo atsiskirti neanksčiau kaip gegužės mėn. pabaigoje ar birželio mėn.

Išeitų kad 2 pėst. pulkas iki to laiko turėjo du batalionus tos pačios (I) numeracijos, kas abejotina. Taip pat karin. Butkus negalėjo vadovauti IV batalionui Panemunėje jei tuo pat laiku vadovavo I-mam batalionui ir kariavo prieš bolševikus.

Vytautas Moras,

ATITAISOMOS STR. "TANKAS"

(Gegužės mėn. KARYS)

PADARYTOS KLAIDOS

1. 131 p. antras skiltis, pirmas para. paskutinis sakiny; turėtų būti:tankų parama yra reikalinga vis didesnėse proporcijose.
2. 131 p. antra skiltis, antras para., prieš paskutinis sakiny; turėtų būti: Tokiame pulke yra trys batalionai ir kiekviename jų, be trijų kavalerijos kuopų, dar yra po vieną tankų kuopą ir 105 mm šarvuotų-motorizuotų gaubicų baterija. Be to, pulkas turi savo nuosavą aviacijos kuopą. Ir čia...
3. 133 p., antra skiltis, trečias para. Po sakinio "Daugumoje tai yra vadinami M48 modeliai su 90 mm pabūklų ir benziniu motoru" trūksta ištiso sakinio: Tačiau dabar jau į dalinius yra skirstomas naujas M60 modelis vartojantis naują 105 mm pabūklą ir dyzelinį motorą.
4. 134 p. M60 foto. Paaikškinime klaida; turėtų būti: ...M60 su 105 mm pabūklų. Viuose gamybos modeliuose....
5. 134 p. pirma skiltis, kalbant apie sunkųjį tanką, turėtų būti Armija tepavartojo jį tolesniems bandymams.

A. A. STASIO BUTKAUS, PIRMOJO LIETUVOS KAREIVIO, FONDAN AUKOJO:

Po \$5.00:

47. Saladžius, Pranas; 48. Skorobogatas, Romualdas; 49. Šerelis, Robertas; 50. Šiurila, Jonas;

Po \$3.00:

51. Bliudnikas, Ramūnas, 52. Žmuidzinas, Vytautas

Po \$2.00:

53. Baltrušaitis, Vladas; 54. Baltrušis, Klemas; 55. Bliudnikas, Stefa; 56. Barkūnas, Antanas; 57. Draugelis, Juozas; 58. Drušeikis, Petras; 59. Feldmanas, Nelli; 60. Gaidytė, Regina; 61. Jakubonis, J. 62. Jančius, P.: 63. Jurkus, Juozas; 64. Kiaunė, Petras; 65. Kiličiauskas, Jonas; 66. Krivis, Jonas; 67. Lelys, Vladas, Dr.; 68. Malašauskas, Vladas; 69. Matiukas, Petras; 70. Norkeliūnas, Petras; 71. Petkevičius, Edwardas; 72. Regina Vincas; 73. Sabalis, Vladas; 74. Samulevičius, Antanas; 75. Šlapelis, Paulius; 76. Vyšniauskas, Jonas.

Po \$1.00:

77. Apanavičius, Albinas; 78. Arlauskas, Zigmąs; 79. Bilikevičius, Mykolas; 80. Čypas, Vytautas; 81. Domeika, P.; 82. Dziakonas, Aloyzas; 83. Ilgūnas, Stasys;

84. Ilonytė, Ona; 85. Jankienė, Kotrina; 86. Januškevičienė, Bronė; 87. Jurkštas, P. 88. Kanapeckas, Mikolas; 89. Kiršteinis, L.; 90. Kiršteinis Raimundas; 91. Klimas, A., Dr.; 92. Korys, Petras; 93. Kučinskas, K.; 94. Lapinas, K.V., 95. Laukaitis, Juozas; 96. Liormanas, Raimundas; 97. Makauskas, Petras; 98. Masiulis, Vladas; 99. Masiulis, Stasys; 100. Morkūnas, Jonas; 101. Musteikis, Jonas; 102. Naujokienė, Emilė; 103. Pikūnas, Petras; 104. Podelis, Ignas, 105. Polinauskas. Antanas; 106. Poškus, Stasys; 107. Povilaitis Jurgis; 108. Puidokas, Pranas; 109. Pupininkas, Jonas; 110. Sabalis, Kazys; 111. Sedleckas, Juozas; 112. Slatkevičius, Pranas; 113. Staškevičius, Vytautas; 114. Svolys, Juozas; 115. Ščiuka, Antanas; 116. Vasiliauskas, V. 117. Vidmantas, Gabriėlis; 118. Vitkus, Valerijonas, 119. Vyšniauskienė, Engeliija; 120. Zlotkus, Kazys; 121. Zirlys, Mikolas; 122. Puras, Jonas

Po \$0.50

123. Gloveckaitė, Adelė

Aukas surinko LVS "Ramovė" Rochester'io Skyrius. Širdingai dėkojame Rochester'io Skyriui, aukų rinkėjams ir aukotojams.

KUR PRALEISTI ATOSTOGAS ?

Pensilvanijos POCONO kalnuose! Tik čia galėsite pamatyti visą gamtos grožį, rasti ramybę ir gerą poilsį, kuris po sunkaus visų metų darbo kiekvienam labai reikalingas.

ECHO VALLEY LODGE,

tai vieta, kurioje Jūs, su šeima, ar be jos, lietuviškoje vasarvietėje praleisite laiką, kuris ilgaus liks Jūsų maloniausias prisiminimas, o kartu suteiks Jums poilsio, ramybės ir lietuvišką aplinką.

ECHO VALLEY LODGE,

be poilsio, Jūs dar rasite ir puikų restoraną, erdvius, atskirus ir patogius kambarius su visais patogumais, ar tai viengungiui, ar tai šeimai, puikią teniso - krepšinio aikštelę, gerą lietuvišką maistą ir malonų patarnavimą.

ECHO VALLEY LODGE,

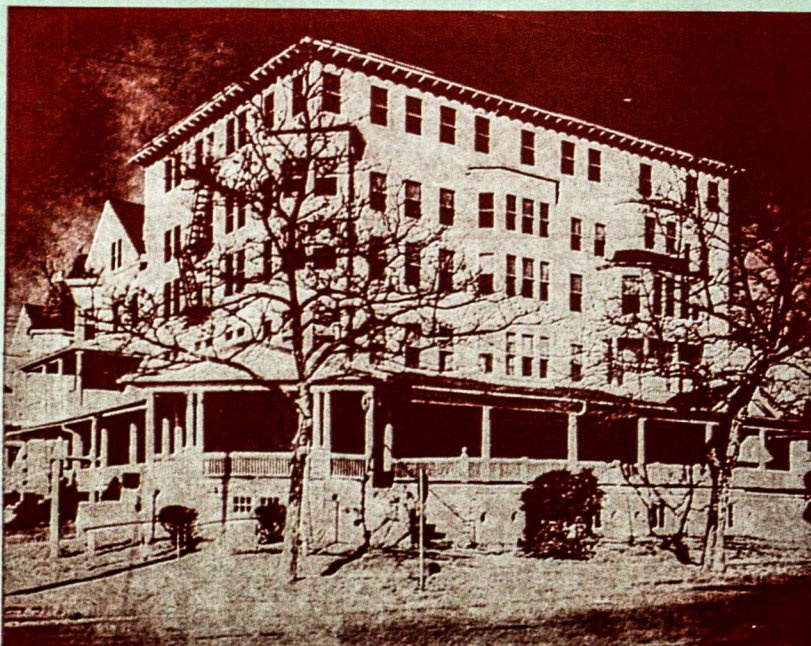
be viso kito, poilsio ir žaidimų, Jūsų patogumui ir patarnavimui yra dar ir puiki didelė maudyklė (swimming pool), nuosavas, mažas ežeriukas ir 20 akrų puikaus miško.

Priimami, taipogi, užsakymai vestuvių puotoms, iškilmėms, organizacijoms ar pavienėms grupėms.

ECHO VALLEY LODGE

atidaroma nuo liepos 4 d. ir veiks per ištisus metus. Lietuviai savininkai, JULIUS ir ELENA GARMAL, visus maloniai kviečia atvykti. Iš anksto kreiptis:

ECHO VALLEY LODGE, ECHO LAKE, PENNSYLVANIA • STRAUDSBURG 424-1920

HOTEL NIDA CORP.

Visi maloniai kviečiami vasaros poilsui prie Atlanto į viešbutį "NIDA" Asbury Parke, N. J., 7-tos ir Park Ave. kampe, telef. PR 4-7788. Švarūs kambariai, rami vieta, pigus ir skanus maistas.

Viešbučio salė išnuomojama įvairiems pobūviams. Prie viešbučio veikia restoranas ir baras. Patogus susisiekimą traukiniu ir autobusais.

Savininkai:

P. C. MAČIULIAI

Seventh & Park Avenues
Asbury Park, N. J.

Telefonas — PROSPECT 4-7788

Prenumerata JAV-se ir užsienyje:
Metams — \$6.00, pusmečiui — \$3.00,
atsk. nr. — 60¢. Skelbimai pagal susitarimą. Pinigus siųsti šiuo adresu:

L. BILERIS, % KARYS
916 Willoughby Avenue
Brooklyn 21, N.Y., U.S.A.

Keisdami adresą nedelsdami praneškite KARIUI, pažymėdami naująjį ir senąjį adresą.

Rankraščiai redakcijoje nesaugomi.

Įvairių autorių straipsniai skelbiami KARYJE nevisada reiškia redakcijos ar leidėjų nuomonę.

KARYS išleidžiamas kiekvieno mėnesio pradžioje. Jam skiriami straipsniai turi pasiekti redakciją dvi savaitės prieš išleidimą.